017

Lietuvos nacionalinė M.Mažvydo biblioteka

Europos LIETUVIS

Nr. 45 (1584) Londonas, 1981 m. lapkričio 20 d. XXXV

Vėlinės Lietuvoje

ČIA PRIESAIKĄ TĖVYNEI ATIDUOT ATĖJOM

1980.XI.1. 20 val. Šiaulių karių kapinėse garbės sargyba, gėlėmis ir prakalbomis buvo pagerbti kritę kovose už mūsų Tėvynės laisvę ir nepriklausomybę. Čia žmonės kalbėjo ir apie okupuotos Lietuvos negandas.

Vėlinės — susimąstymo, netekties ir gilios pagarbos diena tiems, kurių neužbaigtus darbus, svajonės ir kilnius siekius mes, gyvieji, privalome tęsti... Gal tik taip neliksime skolingi tiems, kurie kovojo, aukojosi Tėvynei.

Šalta ir žvarbi buvo ši diena, tačiau tūkstančiai šiauliečių skubėjo pagerbti mirusius.

Prisimindami motiną, tėvą, sūnų, brolį ar sesę, kiekvienas iš mūsų turi bendrus, visus mus jungiančius Laisvės kovų karių kapus — lyg šventovę, maldos ir susimąstymo vietą. Čia mes randame sielai stiprybės, čia jungiasi kartos, ir kol lietuvis šventai gerbs tėvų kapus, — Lietuva nemirs.

Šią dieną Lietuva gėdi drąsuolių savanorių, karių, partizanų ir tų, kurių kapų Tėvynėje nėra, kuriuos užpūtė Sibiro sniegynai...

Per amžius lietuvis troško laisvai gyventi, ir šiandien jis kovoja už tai ne mažesne jėga. Jis mato ir supranta, koks gudrus ir klastingas pavergėjas.

Atėjęs šią dieną čia, ir uždegęs žiburėlį ant Laisvės kario kapo, uždegi žiburėlį ir mano širdyje, o aš jį privalau perduoti kitiems... savo sūnui, dukrai...

Lietuva gedi žuvusių, bet vietoje jų stovime mes, o mus pakeis mūsų vaikai. Po nakties bus rytas...

Žiūrėk, prie Tavo uždegtos žvakutės kažkas padėjo baltą gėlės žiedą. Kiek šiandien čia žiedų! Nusiima žmogus kepurę, linkteli, padeda gėlių puokštę ir vėl ištirpsta žmonių sraute...

Štai ant paminklo užsidegė žalia vilties ugnelė! Kieno jautri širdis ir taurios rankos nupynė šį žalią eglių vainiką? Kas metų metais čia tiek rūtų prisodino, o vėlinių vakarą takelius smėliu padabino?— Tai mūsų motinų, tai mūsų sesių darbščios rankos!

Žiūrėk, čia pat būriuojasi jaunimas, kažkas kalbas kalbėti išdrįso... Mini kritusį karį ir Laisvės žodis girdis, ir vardas Vytauto, — Jie amžini!

O tuo metu vaikai, šalčio nepabūgę, žvakutėm nešini, tarp rūtų ir kryželių mažom rankelėm ugneles kariams dalina ir sergi jas nuo vėjo...

Štai ten, šalia sužaloto paminklo, garbės sargyba stovi... Jų veidai valingi ir jauni, kaip ir tų, kurie čia guli... Ir pagyvėję, šaltyje sušilę ir nustebę žmonės eina, žiūri, klauso, o aplink šviesu nuo žiburėlių, nuo drąsos, nuo Tėvynės meilės... Šviesu nuo vienybės, nors aplink ir KGB šešėliai plaikstos... Bet mums nebaisu! Jie stypčioja kaip juodos vėlės...

Ir vėl nauji būreliai: čia senas, jaunas, mažas žemai lenkia galvas, ir ašara nurieda skruostu... Mes nelaisvi! Ir kaip maldą šnabžda lūpos vardą Lietuvos...

Jaunimas domisi, klauso atidžiai. Mes ne vieni, mes su kariais, Lietuvos Gynėjais buvusiais ir būsimais, — kartu čia priesaiką Tėvynei atiduot atėjom!

S. Girėnas (Aušra Nr. 25)

SACHAROVŲ BADO STREIKAS

Rusijos disidentas dr. Andrei Sacharov ir jo žmona Elena Bonner paskelbė, kad nuo sekmadienio, lapkričio 22 d., kada prez. Brežnevas atvyks į Vokietiją, jiedu pradės bado streiką.

Sacharovai protestuoja prieš sovietų valdžios draudimą Lizai Aleksejevai, kuri ištekėjo už E. Bonner sūnaus, išvykti pas vyrą į JAV.

A†A
ALEKSUI KUZMICKUI
mirus, jo dukrą Albiną, gimines Lietuvoje ir žmoną Eleną nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime
DBLS-gos Manchesterio Valdyba ir nariai

ALEKSUI KUZMICKUI,
mūsų artimam draugui mirus, jo žmonai Elenai reiškiame gilią užuojautą ir kartu liūdime
M. Navickai ir Snabaičių šeima

PREZ. REAGANO

TAIKOS INICIATYVA

Lapkričio 18 d. kalbėdamas Vašingtono Spaudos klube JAV prez. Reaganas pakvietė prez. Brežnevą prisidėti prie jo milžiniškos taikos iniciatyvos. Jis pasiūlė prez. Brežnevui sumažinti branduolinę ginkluotę ir nutraukti naujų JAV raketų dislokavimą Europoje, jeigu Sov. Sąjunga pašalins savo vidutinio nuotolio branduolines raketas.

Savo pirmoje kalboje, kurią prez. Reaganas pasakė svarbių užsienio politikos klausimu, jis paprastais žodžiais perdavė Brežnevui istorinį pareiškimą, pasiūlydamas abipusiai sumažinti visų rūšių ginkluotę: paprastą, vidutinių atstumų branduolinę ir strategines pajėgas.

Prez. Reaganas pasakė, kad Ženevos derybose, kurios prasidės su Sov. Sąjunga lapkričio 30 d., Amerika pasiūlys panaikinti numatytą dislokavimą Europoje Pershing Du ir skrajojančias raketas, jeigu rusai pašalins savo SS-20, SS-4 ir SS-5 vidutinio atstumo raketas.

„Sovietams sutikus, veikdami kartu mes galėtume žymiai sumažinti branduolinio karo pavojų, kuris gresia Europos tautoms", — pasakė prez. Reaganas, — „Štas, kaip ir pirmieji žingsniai ant mėnulio, būtų milžiniškas žingsnis mūsų žmonijai".

Šis prez. Reagano pasiūlymas buvo tuoj pat entuaziastiškai sutiktas visoje Europoje. Vak. Vokietijos kancleris H. Schmidt, turėjęs Bonnoje pasitarimą su Britanijos min. pirm. ponia Thatcher, pasakė, kad prez. Reagano kalba patvirtina, „ką aš visuomet tikėjau, jog jis yra žmogus, kuris širdies gilumoje siekia taikos ir turi noro derėtis ir dar kartą derėtis".

Ponia Thatcher pasakė, kad ji tikisi, kad prezidento kalba sulauks pozityvaus atsakymo iš Sov. Sąjungos.

Sovietų telegramų agentūra tuoj pat atmetė prez. Reagano pasiūlymus kaip propagandos manevrą, kurio tikslas yra išanksto sužlugdyti būsimas Ženevos derybas.

LENKIJOS VALDŽIA DERASI SU SOLIDARUMU

Lapkričio 18 d. Lenkijos vyriausybė pradėjo derybas su Solidarumo vadovybe ir delegatai išrinko keturias komisijas. Jos svarstys krašto ūkio kontrolę, Solidarumui priėjimą prie valdžios kontrolėje esančių informacijos centrų, industrinių ginčų sprendimą ir žiemos krizės programą.

Komunistinė valdžia naudoja visas propagandos priemones Solidarumo veiklai niekinti ir šmeižti. Seimas pakartotinai perspėjo darbininkus, kad valdžia paskelbs nepaprastą stovį, jeigu jie nenustos streikavę.

NAUJI POGRINDŽIO LEIDINIAI

Vakarus pasiekė pogrindžio AUŠROS NNr. 25 ir 27 iš 1980 m. gruodžio ir 1981 m. birželio mėn.

RAGINA STREIKUOTI SOV. SĄJUNGOJE

Londono OBSERVER (XI.15) praneša, kad Baltijos valstybių (Estijos, Latvijos ir Lietuvos) disidentai, kuriuos remia egzilų grupės Švedijoje, ruošia gruodžio 1 dieną visoje Sov. Sąjungoje „Solidarumo" tipo pusės valandos streiką.

Streikui paraginti skrajukės, kurios buvo išplatintos Estijos sostinėje, Taline, lapkričio 14 d. buvo išsiuntinėtos taip pat ir Švedijos sostinėje esančioms Baltijos valstybių egzilinėms grupėms.

Skrajukes atspausdino „Sov. Sąjungos visasąjunginis demokratinis frontas", kuris ragina darbininkus streikuoti taikingai protestuojant ir reikalaujant didesnės demokratizacijos bei geresnio maisto paskirtymo, o taip pat prieš Sovietų intervenciją Afganistane.

Plačiau apie šį paraginimą streikuoti parašė Vokietijos laikraštis „Frankfurter Allgemeine" (IX.16), patiekęs pranešimą iš Stockholmo. Pranešime sakoma, kad Baltijos kraštų gyventojai buvo raginami platinti atsišaukimus iš rankų į rankas, kad žinia būtų kuo plačiau paskleista, ir kad vėliau būtų streikuojama kiekvieno mėnesio pirmą dieną.

SOV. SĄJUNGA TURI PASITRAUKTI

Lapkričio 18 d. JAO Generalinė Asamblėja 116-ka balsų prieš 23, dvylikai valstybių susilaikius, nutarė pareikalauti, kad Sov. Sąjunga neatidėliojant atitrauktų savo kariuomenę iš Afganistano.

JUGOSLAVIJOS JAUNIMO PROTESTAS

Jugoslavijos trijų respublikų studentai paskelbė protestą dėl jaunuolių nuteisimo Kosove. Toje provincijoje pavasarį buvo kilusios riaušės, už kurias 230 studentų ir moksleivių buvo nuteista iki 15 metų kalėjimo.

BRITŲ KOMUNISTŲ KONGRESAS

Britų komunistų partijos metinė konferencija pritarė c. komiteto nuomonei, kad Sov. Sąjunga neturėjo okupuoti Afganistano. Britų kom. partija šiuo metu turi 18 500 narių.

NUŽUDYTAS BRITŲ PARLAMENTO ATSTOVAS

Lapkričio 14 d. Airijos teroristai Belfaste nužudė Britanijos parlamento atstovą kun. Robertą Bradfordą, kuris atstovavo unionistų (konservatorių) partijai ir dažnai pasisakydavo prieš teroristus.

Kartu buvo nužudytas klubo prižiūrėtojas, kuris dalyvavo susirinkime, kur kun. R. Bradfordas buvo atvykęs kalbėti.

Pet 12 metų užsitęsusius Šiaurės Airijoje neramumus, tai buvo pirmas atsitikimas, kad teroristai nužudė parlamento atstovą Airijoje. Prieš kelis metus Airijos teroristai nužudė Britų parlamento atstovą Londone, padėję bombą po automobiliu, stovėjusiu Parlamento garaže.

NUTEISĖ UKRAINOS DISIDENTĄ

Ukrainos disidentas Aleksandras Parickis nuteistas Charkove trims metams darbo stovyklos už „Sov. Sąjungos šmeižimą". Per apklausinėjimą teisme paaiškėjo, kad A. Parickio susirašinėjimas su jo broliu, gyvenančiu Izraelyje, buvo cenzuruojamas. Prokuroras skaitė ištraukas iš A. Parickio laiškų, kur buvę anti-sovietinių posakių.

Parickio draugai tvirtina, jog jo nuteisimo tikroji priežastis buvusi, kad jis organizavo pagalbą žydams, kurie buvo nukentėję dėl savo noro emigruoti į Izraelį.

ŠŪVIAI PRIE SOVIETŲ AMBASADORIAUS BUTO

Lapkričio 14 d. New Yorke buvo apšaudytas Sovietų Ambasadoriaus prie JTO O. Trajanovskio butas. Policija rado dvylika patronų prie ambasadoriaus buto ir telefonu buvo pasakyta, kad įvykio rengėjai buvo Žydų Gynybos Lyga.

Niekas nenukentėjo, nes ambasadoriaus nebuvo namie.

LITUANISTIKOS KATEDRA

Lapkričio 20 d. Čikagos universitete bus iškilmingas Lituanistikos katedros atidarymas. Universiteto vadovybė ir Pasaulio Lietuvių Bendruomenė pakvietė į katedros atidarymo iškilmės Amerikos ir Lietuvių visuomenės atstovus.

JAV-bėse YRA 350 RUSŲ ŠNIPŲ

Amerikos savaitraštis NEWS WEEK pranešė, kad JAV-bėse šiuo metu yra maždaug 350 sovietų šnipų. Tas reiškia, kad trešdalis sovietų pareigūnų, dirbančių Amerikoje, yra šnipai. Sovietų pareigūnų skaičius ypatingai išaugo detantės laikotarpyje.

FBI agentų žiniomis, sovietams svarbu gauti ir technikinę spaudą. Tokių žurnalų, kaip AVIATION WEEK AND SPACE TECHNOLOGY, kiekviena laida tuoj pat siunčiama į Maskvą ir pakeliui verčiama į rusų kalbą.

NAUJA VALSTYBĖ AFRIKOJE

Du prezidentai sudarė sutartį, pagal kurią Gambia ir Senegal, dvi nepriklausomos valstybės Afrikoje, susijungė konfederacijon. Nauja valstybė vadinasi Senegambia.

Padėkime Vasario 16 Gimnazijai

Praeitų metų pabaigoje, kai gimnazija turėjo daug skolų ir kai grėsė pavojus užsidaryti, prašėme lietuvių paramos. Prašymas buvo išgirstas — lietuvių institucijos, organizacijos, rėmėjų būreliai ir paskiri asmenys atsiliepė gausiomis aukomis. Stambią paramą suteikė ir Vokietijos evangelikų bažnyčios šalpos organizacija „Diakonisches Werk". Gimnazija atsigavo, išbrido iš skolų ir 30 metų sukakį atšventė su nauja viltimi. Tuo džiaugiamės ir nuoširdžiai dėkojame.

Padidėjus lietuvių visuomenės dėmesiui gimnazija, paaugo ir mokinių skaičius — šiuos mokslo metus pradėjome su 66 mokiniais. Jiems mokytis gerinamos sąlygos bei gražinama aplinka — talkos būdu šią vasarą išdažyti berniukų ir mergaičių bendrabučiai ir valgykla, iš naujo aptvertas gimnazijos parkas. Gimnazijoje įrengtas svečių kambarys, kad atvykę tėvai ir svečiai turėtų kur apsistoti. Šiuo metu įrengiama skaitykla, kad mokiniai galėtų pastoviai naudotis mūsų gausia periodine spauda.

Bet gimnaziją išlaikyti turime ir šiais metais rūpesčių. Kylant kainoms ir dėl to didėjant gimnazijos bei bendrabučių išlaikymo išlaidoms, o iš kitos pusės Vokietijos valdžiai jau eilę metų skiriant bendrabučiams išlaikyti tą pačią sumą ir nutraukus DM 10.000 nuo mokytojų algų, reikia iki šių metų gruodžio 31 d. surinkti DM 30.000 aukų, kad galėtume užbaigti metus be skolų.

Iš širdies visiems dėkodami už ligšiolinę gausią paramą, prašome padėti gimnazijai ir toliau. Artėja Kalėdų šventės. Tada prisiminsime savo artimuosius dovanėlėmis. Įtraukime į savo dovanų sąrašą ir savąją gimnaziją! Ji yra mūsų visų. Jei visos mūsų organizacijos, visi lietuviai jai padės, ji gyvuos ir stiprės.

Aukas prašome siųsti: Privates Litauisches Gymnazium, 6840 Lampertheim 4, West Germany. Galima siųsti ir per Balfą (2558 W. 69 St., Chicago, IL 60629) arba per Pasaulio Lietuvių Bendruomenę (5620 So. Claremont Aven., Chicago, IL 60636).

Vasario 16 gimnazijos kuratorijos valdyba

GRUBUS NESISKAITYMAS

Švedams paleidus rusų povandeninį įsibrovėlį, britų „The Times" lapkričio 9 d. savo vedamajame rašo:

— Sovietų povandeninio laivo prasižengimo atvejis Baltijos jūroje neturi būti taip paliktas. Tai nėra tik kaip švedų min. pirmininkas pastebėjo, nuo antrojo pasaulinio karo pabaigos toks grubus Švedijos neutralumo pažeidimas. Tame atsitikime yra požymių, keliančių rūpestį neatsakomingu Sovietų Sąjungos švaistymosi branduoliniais ginklais. Tas įvykis rodo pasityčiojimą iš viso branduolinių ginklų klausimo, kuris šiuo laiku Vakaruose viešai svarstomas ir taip ciniškai Rytų išnaudojamas.

Rusams buvo labai nemalonu, kai jų povandeninis laivas įkliuvo švedų vandenyse. Tuo labiau, kai paaiškėjo, kad jis turėjo branduolinius ginklus. Pati Švedija neturi tų ginklų, netgi branduolinės energijos jėgainių naudojimas tautoje kelia ginčus. Ir štai sovietų povandeninis, giliai įplaukęs į švedų vandenis, manoma, šnipinėjimo tikslu, ginkluotas branduoliniais ginklais, kurie yra prakeikti ne tik Švedijoje, bet ir kituose Baltijos jūros šiaurės kraštuose.

Vakarų karinėi ekspertai yra jau nustatę, kad sovietų vadinamieji „Whiskey" klasės povandeniniai gali naudoti branduolinius ginklus. Tai parodo rusų cinizmą. Dar neseniai jie kalbėjo apie Baltiją, kaip „taikos jūrą", ir siūlė tame rajone įsteigti laisvą nuo branduolinių raketų zoną. Iš tikrųjų ten tokia zona ir yra. Nė vienas šiaurės kraštų, Švedija, Suomija, Norvegija ir Danija, neturi tų ginklų, o Norvegija ir Danija, būdamos NATO sąjungoj, nesutinka leisti savo teritorijoj taikos metu steigti branduolinių rakečių bazių. Tačiau sovietai nuo pat šiaurės Kolos pusiasalio iki Pabaltijo respublikų turi įtaisę branduolinių ginklų įrengimus, įskaitant trumpo nuotolio raketas, kurios gali pasiekti tik šiarės rajoną. O dabar jau atvirai jų laivai, aprūpinti branduoliniais ginklais, patruliuoja Baltijos jūroje ir pažeidžia neutralių ir niekam negrasančių kraštų teritorinius vandenis.

Paleisdami Sovietų laivą, švedai pasielgė išmintingai. Laivo kapitonas aiškiai nesutiko duoti kokių informacijų apie povandeninio užduotį Švedijos pakrantėse. Iš politinio taško švedai padarė viską, kas buvo įmanoma.

Šiaurės rajonas išsiskiria daugelių atvejų. Pirmiausia, dėl Švedijos ir Suomijos neutralumo, jame nėra tokio įtempimo. Taip pat yra faktas, kad NATO priklausanti Norvegija, turinti bendrą sieną su Sov. Sąjunga, stengiasi niekur neprovokuoti sovietų. Nežiūrint į tai, rusai tęsia nuolatinį karinį stiprinimą Kolos pusiasalyje, iš kurio karo laivams ir povandeniniams yra atviras kelias į Atlantą, ir Pabaltijo kraštuose.

Tas povandeninis laivo incidentas turi pamokyti, kad ne tik ten, bet ir kitur, nereikia dėti vilčių į tariamus sovietų taikingus norus, o į siūlomas laisvas nuo branduolinių ginklų zonas reikia žiūrėti su dideliu abejingumu.

Svarbu, ką Sovietų Sąjunga daro ir ką padarė, bet ne ką ji sako, o tai aiškiai rodo grėsmės pavojų Vakarams, — baigia „The Times".

PASAULYJE

— Lapkričio 21 d. Egipte prasidės teismas 24 asmenų, kaltinamų prez. Sadato nužudymu.

— Australija nedavė įvažiavimo vizų 3 aukštesniems sovietų pareigūnams, kurie turėjo atvykti į Sidnėjų su Sov. Sąjungos turistų grupe.

Okupavus Afganistaną, australų vyriausybė įvedė tam tikrus suvaržymus sovietų keliauninkams.

— Naujoji konservatorių valdžia Norvegijoje atmetė buvusios Darbo partijos vyriausybės planus įvesti laisvą nuo branduolinių ginklų zoną Skandinavijoje. Norvegų užsienio reikalų min. Stray, pasimatęs su JAV valst. sek. A. Haigu, priėjo išvados, kad darbiečių idėja yra nerealistinė.

— Olandijos parlamente svarstomas mirties bausmės panaikinimas. Paskutinis balsavimas tuo reikalu įvyks prieš Kalėdas.

— Britų medicinos žurnalas paskelbė daktarų ir kitų autoritetingų asmenų nuomonių išvadas, kuriose sakoma, kad nenormaliems naujagimiams, kurių išsižada tėvai, neturėtų būti leidžiama mirti.

— Buvusi portugalų kolonija Vak. Afrikoje Gvinėja Bissau nutarė sustiprinti ryšius su sovietų bloko valstybėmis.

— Trys amerikiečiai ir vienas japonas balionu perskrido Ramųjį vandenyną.

— 76 metų žymusis aktorius Henry Fonda dėl labai silpnos sveikatos nedalyvavo savo filmo premjeroje.

— Kinijoje akrobatų trupėms uždrausta pirkti ar pardavinėti mažus vaikus.

— Indijos gyventojų skaičius per mėnesį priauga vienu milijonu. Tai didžiausia krašto problema.

— Čekoslovakų mokytojas D. Durnbach, apsirūpinęs naro drabužiais ir deguonies cilinderiu perplaukė Dunojaus upę ir pabėgo į Austriją. Prieš tai dar turėjo pereiti minų lauką, vielų užtvaras ir pro sargybinius. Jo žmona, gavusi legaliai atostogų leidimą, buvo anksčiau išvykusi į Vakarus.

— Saudi Arabijos policija įspėjo mokyklų berniukus nekibinti mergaičių. Prasižengę tuoj pat gaus rykščių.

— Lenkų užsienio reikalų min. Czyrek paskelbė, kad į užsienį išvykę lenkai ir be leidimo ilgiau ten užsibuvę, sugrįžę namo nebus baudžiami.

— Graikija nutarė prašyti JAV pašalinti branduolinius ginklus iš jos teritorijos.

— Karibų salų Antigos ir Barbudos valstybių priimta 157 narių į Jungtines Tautas.

— Gruodžio 12 d. Maltoje įvyks rinkimai. Dabar salą valdo Darbo partija, bet opozicija nacionalistų partija taip pat turi daug rėmėjų. Dar nežinia, ar neseniai atsiradusi, bet labai aktyvi komunistų partija išstatys savo kandidatus.

— Saksonijos Protestantų Bažnyčia Rytų Vokietijoje kreipėsi į Varšuvos pakto valstybes mažinti branduolinį apsiginklavimą. Tai pirmas toks komunistinės Vokietijos protestantų viešas pareiškimas.

— Britų žurnalistas D. Satter, kuris turėjo progos lankytis Rusijos provincijos miestuose, pastebėjo visur didelį maisto produktų trūkumą. Geresnė padėtis yra Maskvoje, Leningrade ir kitų respublikų sostinėse. Jis susidaręs nuomonę, kad dėl to žmonės nesiskundžia, ir tai tik iššaukia jų patriotizmą aukotis krašto laisvei, nes „imperialistinės amerikiečių grėsmės" verčia ginkluotis ir atsižadėti daugelio dalykų.

— Finansinių Studijų Instituto duomenimis, D. Britanijoje kiekvienas bedarbis valdžiai kainuoja 4.500 svarų į metus. Į tą apskaičiavimą įeina pašalpa, draudimo, pajamų ir prekių mokesčiai (valstybė moka pašalpa, bet negauna jokių mokesčių iš nedirbančiojo).

— Sniego pūgos vidurinėje Jugoslavijoje užpustė kelius ir atkirto kaimus. Serbijoje sniego kalnai siekė 10 metrų.

— Danijos socialdemokratų mažumos vyriausybei lapkričio 12 d. kritus, nauji rinkimai paskelbti gruodžio 8 d., dviems metams anksčiau kadencijos laiko.

— Japonijoje šiais metais subankrutavo apie 17.000 prekybos ir pramonės įmonių.

— Britų Rolls-Royce brangiųjų automobilių eksportas į užsienį, palyginus su praėjusiais metais, pakilo 20%.

— Dabartinio britų svaro vertė, palyginus su 1964 metų, tėra tik 19 penų.

— Anglikonų Bažnyčia D. Britanijoje pradėjo svarstyti moterų įšventinimo į diakonus klausimą. Galutinis įstatymo pravedimas gali užtrukti dar keletą metų.

— Pretorijoj, P. Afrikoj, juodukų nacionalistų susprogdintos keturios minos apgadino elektros pėgainę.

— El Salvadoro vyriausybė žada kitų metų kovo 21 d. krašte pravesti laisvus rinkimus.

Valančiaus šviesos keliu

J. Kuzmickis

Gerai prisimenu 1936-1940 metus, kai Kauno Vytauto Didž. universitete klausiausi — prof. Juozo Ereto visuotinės literatūros paskaitų.

Sėdime auditorijoje profesoriaus iškalbos užhipnotizuoti ir klausomės sparnuotų žodžių apie graikų pusiausalį, jo išraižytus krantus ir nuostabią graikų dvasią. Profesorius baigia paskaitą, susirinkęs už rašus žengia nuo katedros į duris, nors skambutis dar nepraneša, kad 45 akademinės minutės pasibaigė.

Sėdime tarsi užhipnotizuoti, nesikalbame, — auditorijoje rodos tebeskamba iškalbaus profesoriaus paveikus balsas.

Valančiaus šviesa

Netikėtai gaunu prof. Juozo Ereto didžiulę knygą, pavadintą **„Valančiaus šviesa už marių"** (Lietuvių Katalikų Mokslo Akademija, Roma, 1980 m., 354 psl.), o jos pirmajame puslapyje pažįstamu braižu įrašyta: „Gerb. „Europos Lietuvio" Redakcijai šią knygą siunčia su geriausiais sveikinimais — Autorius".

Dar viena knyga apie vysk. Motiejų Valančių! — nustembu, pažvelgęs į lentynose rymančius du solidžius Grigo Valančiaus „Žemaičių didžiojo" tomus. Tačiau, pervertęs kelis puslapius, skaitau: „Pranciškaus Juro ir jo bendrininkų gyvenimas bei veikla". Taigi, mano profesorius rašo apie gerai žinomą JAV Lawrence kleboną **prel. Pr. Jurą**, kuris tada, kai kelerius metus redagavau „Žibinto" žurnalą, kasmet paremdavo stamboka auka.

Vysk. M. Valančiaus atšešėlyje — mielas prof. Juozas Eretas, šveicaras mokslininkas, adoptavęs Lietuvą kaip savo antrąją tėvynę, ir prel. Pr. Juras, kuris išleido visą kaugę žinomų mūsų mokslininkų ir rašytojų knygų ir kurio labdaros darbai valančiška šviesa apšvietė mūsų nykų gyvenimą tremties pradžioje.

Šios monografijos autorius nepanoro prel. Pr. Juro apgaubti šventadieniška šviesa ir iškilmingumu. Jis apsisprendė su kurti „psichologinį portretą, kuris anapus tradicinio fasado siektų tas gelmes, kuriose slypi tikroji žmogaus esmė". Tačiau J. Ereto planus, paaiškinąs šios monografijos neįprastą antro antraštę, buvo platesnis. Kai šioje knygoje minima eilė rašytojų ir veikėjų, spinduliuojančių ana ne gęstančia Valančiaus šviesa, autorius priduria, „kad nors ši knyga turi centrinę figūrą, apie kurią spiečiasi reikšmingos asmenybės, tikras jos herojus yra juos visus inspiravęs Valančius".

Taigi, idėja labai plati, o taipgi originali, kai pačiam skaitytojui reikia pro grandinę vardų, polėkių ir neišvengiamos įtampos ieškoti visų šitų didziosios versmės — tikrojo monografijos herojaus vysk. M. Valančiaus.

Sunkiu gyvenimo keliu

Pranciškus Mykolas Juras gimė prieš 90 metų — 1891 m. birželio 16 d. Bridų kaime, Šiaulių apskr. Tėvai turėjo 40 deš. ūkį ir augino dešimtį vaikų. Dvejus metus pasimokęs rusų liaudies mokykloje Sutkūnuose, egzaminus išlaikė Bazilionuose. Nuo 14 m. amžiaus dirbo Šiaulių krautuvėse pardavėju, tyliai svajodamas stoti į kun. seminariją. Pasimokęs miesto mokykloje Petrapilyje išlaikė lotynų k. egzaminus, bet į Kauno kun. seminariją nepateko dėl rusų kalbos nežinojimo. Neno rėdamas tarnauti maskolių kariuomenėje, 1912 m. emigravo į Ameriką.

Čia, padirbėjęs tris mėnesius vaistinėse, stojo prie Baltimorės į kolegiją pasimokyti hebrajų, graikų, lotynų ir, be abejo, anglų kalbų. Džiova jo studijas pertraukė.

Kelerius metus aktyviai dalyvavęs lietuvių veikloje ir metus pastudijavęs Chicagos šv. Vincento Pauliečio universitete, 1917 m. rudenį įstojo į Kenricko kun. seminariją, kurioje praleido ketverius metus. 1921 m. persikėlęs į šv. Jono kun. seminariją Brightone, 1922 m. birželio 18 d. buvo įšventintas kunigu.

Dabar prasidėjo kun. Pr. Juro sielovadinis darbas: 1922-1927 m. vikaravo Lawrence, 1927-1929 m. klebonavo Lowellyje, o nuo 1929 m. iki 1967 m. emeritūros klebonavo Lawrence, kur varė plačią sielovados ir lietuviškos veiklos darbo vagą: rūpinosi lietuviška mokykla, įvairiomis organizacijomis, lietuviškais laikraščiais ir pats rašė bei leido kitų parašytas knygas.

Senatvę praleido Putname, Nekaltai Pradėtos Marijos vienuolyno lietuvaičių vienuolių globojamuose Matulaičio Poilsio namuose, visą laisvą laiką praleisdamas savo įkurtame Aikos muziejuje - bibliotekoje. Draugų nejieškojo, bet jų ir nepasigedo.

Mirė Putname 1980 m. lapkričio 21 d. (taigi — prieš vienerius metus), o jo palaikai palaidoti Chicagos šv. Kazimiero kapinėse, kuriose „už 960 dolerių buvo nužiūrėtas kapas ir tuoj pastatytas paminklas su įrašu: „Tegu jūsų šviesa taip šviečia žmonių akivaizdoje, kad jie matytų gerus jūsų darbus ir garbintų Tėvą dangu je (Mt 5,16)".

Neapmatomi darbo laukai

Prel. Pr. Juras pats prisipažino, kad niekad savęs nepriskyręs „prie šio pasaulio išmintingųjų, gudriųjų, garsiųjų veikėjų bei rašytojų ar kitokių riterių, o tik prie **judriųjų**, nes prieš mano akis visada driekėsi neapmatomi darbo laukai". Šiuose žodžiuose sklendena švelni ironijos putelė žmogaus, kuris, judriai besisukinėdamas tarp „gudriųjų ir garsiųjų", patyrė, kaip nelengva patekti į viliojančias aukštumas.

Taikliai apie prel. Jurą 80 metų amžiaus proga pastebėjo įžvelgusis St. Yla, kad jis „mokėjo organizuoti pinigą, jį apversti ir padalinti kitiems". Dalindamas mamoną, savaime susilaukė padėkos („Širdingai dėkoju už tokį tikrai retą ir gražų rūpestingumą kas link mano harmonizuotų liaudies dainų išleidimo" — **komp. K. V. Banaitis**), įvertino. („Geriausia padėka kultūros žmogui bus ne kas kita, tik kultūros darbas" — **B. Brazdžionis**) bei pagarbos („Savo nuostabia veikla, Dievo ir artimo meile, mielas kun. Prelate, Jūs save įamžinote ne tik lietuviškos išeivijos Amerikoje, bet visos lietuvių tautos istorijoje" — **kun. J. Vaškas MIC**).

Kad prel. Pr. Juras nevengė garbės ir atžymų, net tiesė į tai rankas, parodo jo „be reikiamo subtilumo veržimasis prie savo tikslo" — monsinjorato. Kai kard. Cushing delsė ir nesiskubino, „savo akcijoje už prelatūrą ieškojo vis naujų užtarėjų": susirado jų Romoje ir 1951 m. P. Pijaus XII buvo pakeltas monsinjoru, o 1965 m. P. Pauliaus VI — apaštališku protonotaru. Jo atoveika buvo būdinga: „Gal reikėtų kam parašyti laiškutį? Gal reikėtų... nusiųsti kokią auką?"

Silpnybių pinklėse

Įdomiausiai jį pasveikino mons. M. Krupavičius, atmiešęs savo žodžius jumoru ir realybe: „Bet visokie aprėdalai nei žmogų vertingesniu padaro, nei prie Dievo priartina. Čia reikalingos kitokios priemonės. Bet jei koją pakėlei, tai nesustok ir lipk toliau — ligi mitros, ligi raudonos skrybėlės". Monografijos autorius labai švelniai šitą veržimąsi į prelatus pavadino silpnybe (102 psl.).

Švelniai, kaip derėjo, praeidamas pro prel. Pr. Juro „silpnybes", to švelnumo neparodė pristatydamas **kun. Joną Bičiūną** (mirusį 1975 m.), kuris esmėje tik prasilaužia šioje monografijoje. Romėnai teigė: de mortui aut bene aut nihil (apie mirusius arba gerai, arba ničnieko. Kaip ir prel. Juras, pačiame subrendime įšventintas kunigu, kaip pirmasis — monsinjoratо, „nepaprastu darbštumu" siekęs doktorato, be to, pagerbtas popiežių Jono XXIII ir Pauliaus VI, — užsitarnavo „tradiciniu stiliumi parašyto nekrologo", o ne trumpo drūto susidorojimo. Gyvenantiems toliau nuo Romos, niekados neatėjo į galvą, kad ten ne tik doktoratai, bet ir monsinjoratai duodami „kaip sakoma „iš bėdos". Ar tie laipsniai kvalifikuoja kaip mokslininkus ar šventuosius, jau kitas klausimas.

Tarp kita ko Grigas Valančius, rašydamas apie „Žemaičių didįjį, vyskp. M. Valančių, išreiškė viltį, kad „romėnai" kada išleis „kun. dr. J. Bičiūno 1952 m. disertaciją apie jo (— vysk. Valančiaus. J. K.) santykius su caristine valdžia" (I t., 555 psl.).

Įdomių smulkmenų sužinome, skaitydami apie prel. Pr. Juro išleistas A. Maceinos knygas „Saulės giesmę" ir „Didžiąją Padėjėją". Įtampos, priekaištai — „daugiausia vieno kunigo iš Romos" (kaip ir kun. dr. J. Bičiūno atveju) ir net ironija, kad „kai kurie kunigai... bandė ginti savo „Bažnyčios Daktaro" (šv. Tomo Akviniečio. J.K.) autoritetą". Dėl ko tas Bažnyčios Daktaras apglaustas kabutėmis, tarsi tas titulas kuo kliūtų, — neaišku.

J. Ereto monografija — solidus, daug darbo pareikalavęs veikalas. Prel. Pr. Juro psichologinis portretas, siekiąs išryškinti „tikrąją žmogaus esmę", neišvengė ir „šventadieniškumo" spalvų. Tačiau, ieškant vaizgantiškų deimančiukų, skaitytojus geriau nuteikia klasiška giedra bei ramybė, nei audros sujudinti vandenys.

Vytautė Žilinskaitė

VIENINTELIS

Vienas kaip pirštas jis stovi tarp mūsų, poros dešimčių moterų, — vienintelis vyrų pasaulio atstovas eilėje prie pavasarinių kopūstų.

Jis neišvaizdus, nedidelio ūgio, smulkokas — tarp kitų vyrų tokio nė nepastebėtum. Bet čia nėra kitų vyrų, čia jis vienas vienulaitis, ir mūsų akys, kur buvę, kur nebuvę, krypsta į jį tarsi į altorių, įsisiurbia, įsminga ir atsiplėšti negali...

Kaip jis čia pateko? Ar iš namų išvijo? Negali būti, kad pats, savo noru... Koks nubrizgęs jo šalikas, kokie brangūs batai, koks trumpas kaklas... Va, iš švarko atlapo lenda kupranugario šerys...

Matyt, jausdamas mūsų žvilgsnius, jis pasipurto, lyg būtų dėlėm aplipęs... Išsitraukia ir įsskleidžia rezginę. Vienoje vietoje praširusi ir verkiant skalbtina. Įsikiša rezginę ir išsiima nučiurintą piniginę. Skaičiuoja... Septyniasdešimt dvi kapeikos. Lengviau atsidūstame: kopūstui užteks.

Kokia laiminga turėtų būti jo žmona! Kaip tyliai ir kantriai jis stovi jau dvidešimt minučių! Ar tebėra gyva jo mamytė? Ar rūpinasi juo seserys? O jeigu jis visiškai našlaitis? Mūsų akys prisipildo ašarų...

Dabar jis įsideda piniginę kišenėn ir išsitraukia nosinę. Nosinė! Niekas tiek nepasako apie vyrą, kiek jo nosinė! Mes visos pavirstam vienu dideliu mikroskopu. Nosinė švari, bet neišlyginta ir vienas kamputis atspuręs... ai, ai!

Kažin ar grįžęs jis pats virsis tą kopūstą? Cho, jeigu mūsų vyrai imtų ir parneštų iš parduotuvės po kopūstą! Padės gaidys kiaušinį! Kas gi ji, ta laimingoji jo gyvenimo draugė? Kaip jai turėtų būti lengva ir saldu šalia vyro, kuris stovi eilėje prie kopūsto, o ne prie alaus bokalo arba uodo trūklio lervų. Ji, žinoma, to neįvertina. Visų gerų vyrų žmonos — leng vabūdės. Ak, jeigu mums tokį vyrelį! Kaip tykiai jis stumiasi su eile į priekį ir kokios išsitampusios jo pirštinės!

Va, jis jau prie prekystalio... jau pirks kopūstą...

„Jam visų sveikiausią, visų standžiausią, visų žaliausią! — nebyliu choru šaukiame pardavėjai. — Ne, ne tą — aną, aną!"

Bet pardavėjos mokyti nereikia. Ji pati puikiai jaučia akimirkos didybę. Suranda jam tokią galvą, kokios mums niekada neregėti.

— Leiskite, — tiesiasi mūsų rankos, — leiskite palaikyti rezginę!

— Ar toli nešti?

— Gal pakeliui?

Jis purto galvą ir, greitosiomis pasibrukęs kopūstą po pažastimi, neria kaip iš širšių lizdo... Ai, dar kartą matyti, jog tai ne mūsų mergišiai, bastūnai... Na kas gi ji, ta nevertoji?

Nebėra jo — ir iš karto parduotuvėje tamsu ir tuščia. Čia jo stovėta, čia atsirem ta, čia nosinė iškleista... nieko neliko... nieko...

„O kad man tokį gyvenimo draugą! — paskutinį kartą atsidūstame. — Kaip mokėčiau jį branginti, tausoti, vertinti... Niekada jo neleisčiau į eilę prie kopūsto, niekad! Aš pati... pati..."

Jonas Sadūnas

Vaikų meilė

Silvestras, likęs našliu, ėmė po truputį gerti. O kas beliko seniui? Išaugino, išmokino trejetą vaikų, kurie seniai apsiplunksnavo, seniai išlėkė iš gimtojo lizdo, seniai savuosius susuko ir gimdytoją, galima sakyti, visiškai užmiršo.

Dukra kaip liepa ir du sūnūs kaip ąžuolai suvažiavo iš miestų į motinos laidotuves. Jaunieji anūkai išmindžiojo daržėlį, nudaužė dar žalius obuolius, nuskandino šuliny užmirštą, dar vielionės įleistą pieno bidonėlį...

Tikrieji vaikai padejavo, paguodė tėvą. tik nė vienas pas save gyventi nepakvietė...

O paskui Silvestrui pabiro liūdnos dienos lyg rudeniniai lapai į purvyną. Kad bent kuris vaikas atvažiuotų! Nors laiškelį atsiųstų!.. Kur tau!.. Kolūkio laiškininkas net taką į Silvestro sodybą pamiršo.

Praėjo metai, kiti. Ir štai lyg kas burtininko lazdele būtų mostelėjęs — prisiminė staiga vaikai tėvą, ėmė laiškus siųsti.

„Tėveliuk, — rašė duktė, — ar dar priimsi savo anūkėlius vasarai? Jie labai pasiilgo senelio".

„Matyt, vėl laukiasi, — šyptelėjo į ūsą Silvestras. — Priimsiu, neišvarysiu..."

Jaunesnysis sūnus laiške pasidarė tikru lyriku. Išvadino tėvą sengalvėliu, sakėsi atvažiuosiąs ir išbučiuosiąs baltąsias rankeles.

„Trūksta tau, sūneli, „Žiguliams", taip ir sakytum! — slėpdamas laišką stalčiun, pagalvojo Silvestras ir atsiduso. — Atvažiuok, ir tavęs neišvarysiu..."

Po kelių dienų atnešė laišką ir nuo vyresniojo sūnaus. Tas be didelių sentimentų prašė nekvailioti, liautis vaisiuką siurbti ir geriau jam, tikram sūnui, paskolinti keletą tūkstantukų: kooperatinį butą statydinsiąs...

„Teisingai! — mintyse Silvestras pritarė sūnaus sumanymui. — Kol dar nenuplikęs, kol dar nesulinkęs! Pats laikas! Tik kodėl tu, sūneli, nerašai, ar tam bute bus ir man kambarys?.."

— Kas čia atsitiko, kad tavo vaikai vėl tave prisiminė? — nusistebėjo laiškanešys. — Pareigą pajuto ar meile senam tėvui užsidegė?

— Sakai, kas atsitiko? — Silvestras pakilo nuo stalo, apsivilko lietpalčiu ir, išėmęs iš jo kišenės laikraštį, padavė laiška nešiui.

— Štai kas atsitiko! — tarė. — Skaityk!

Laikraštyje buvo išspausdintas skelbimas:

„Skubiai parduodamas mūrinis namas naujoje „Vagos" kolūkio gyvenvietėje. Yra sodas, ūkinis pastatas ir šulinys. Kreiptis į Silvestrą Petkų..."

— Eiva, kaimyne! — liūdnai šyptelėjęs, tarė Silvesras laiškanešiui. — Į parduotuvę baltakės atvežė. Išmesime už vaikų meilę... O namuką parduoti — už jokius pinigus! Ką tu! Kurgi aš gyvensiu? O sūnelius dabar jau tikrai išbandžiau.

(Šluota)

Vladas Šlaitas

SODAS KĘSTUČIO AIKŠTĖJE

Iš mažens
kraustaus iš vieno buto į kitą butą,
iš vienos miesto gatvės į kitą gatvę.
Nėra prisirišimo.
Tik laikinumo jausmas.
Ir iš mažens
aš išmokau žiūrėti į visą savo gyvenimą
kaip į pereinamąją stovyklą.
Tik ukmergiškis
miesto sodas Kęstučio aikštėje man priklauso.
Ir lietuviškos žvaigždės,
kurios šviečia vasaros naktį virš miesto sodo.

LANGAI SAULĖLEIDYJE

Nešluostykit langų. Tegu dar dega
langų kvadratuose saulėleidžio graudumas. Tik vėliau,
kai saulė nusileis, galėsit šluostyt. O kol kas
tegu dar dega saulės raudonumas.

MOTERIS LIETUVOS ISTORIJOJE

Neseniai Lietuvių istorijos draugijos susirinkime Čikagoje istorikė Al. Rūgytė skaitė paskaitą „Lietuvė moteris Lietuvos istorijoje".

Ji pasakė, kad moterį iškėlė iš pažeminimo pirmiausiai krikščionybė. Tas atsispindėjo ir Lietuvos istorijoje. Pirmoji reikšminga moteris, minima Lietuvos istorijoje, buvo karalienė Morta, pirmojo Lietuvos karaliaus žmona. Jos įtaka karaliui Mindaugui yra iškeliama vokiečių ir rusų metraščiuose. Ji drauge suv yru 1251 m. priėmė krikštąir 1253 metais buvo abu vainikuoti karališkais vainikais. Morta mirė 1262m., o už metų 1263 m. buvo nužudytas ir karalius Mindaugas ir jo 2 sūnūs.

Kita žymesnė lietuvė moteris, minima istorijoje, yra kunigaikščio Gedimino duktė Aldona, kuri buvo politiniais sumetimais išleista už Lenkijos karaliaus Kazimiero. Ji ten gyveno ir mirė.

Gal reikšmingesnė Lietuvai buvo Liet. kunigaikščio Kęstučio žmona Birutė, gyvenusi Trakų pilyje ir išauginusi gausią šeimą. Ją gražiai mini ir vokiečių kronikininkai. Tik jos mirtis buvo tragiška. Nužudžius Kęstutį ir, Vytautui pabėgus pas kryžiuočius, ji buvo irgi (spėjama) Jogailos nužudyta.

Bet garsiausia iš Lietuvos moterų buvo Vytauto žmona Ona. Ji buvo tikra lietuvaitė ir padėjo pabėgti Vytautui iš kalėjimo. Vytauto ir jos duktė Sofija nutekėjusi už Maskvos kunigaikščio Vosyliaus, Lietuvos istorijai bebuvo mažiau reikšminga.

Baro konferencijos metu Lietuvos reikalus gynė kunigaikštienė Oginskienė, Radvilienė ir kitos.

Caro okupacijos metais, kada lietuviai sukilo 1831 m., čia ypač pasižymėjo grafaitė Emilija Platerytė, vedusi į karo sukilėlių pulkus.

Po antrojo 1863 metų sukilimo, rusams uždraudus spaudą, lietuvės moterys įsijungė į knygnešių eiles ir slapta prie ratelio mokė savo vaikus lietuviško rašto — mylėti Dievą ir tėvynę. Jų dėka lietuvybė išliko gyva ir davė pradžią mūsų tautiniam atgimimui. Vėliau iškilo rašytojos Žemaitė, Š. Ragana, Lazdynų Pelėda, Bitė ir kitos, prisidėjusios savo raštais prie tautinės veiklos.

Nepriklausomoj Lietuvos moterys organizavosi į draugijas ir reiškėsi visuomeniniame bei politiniame gyvenime.

Istorikų susirinkime buvo pranešta, kad lapkričio 15 d. Čikagoje bus paminėta Liet. Ist. d-jos 25 metų sukaktis.

SENI NAUJADARAI

Atvirukas, bendradarbis, daugiklis, degtukas, deguonis, įspūdis, pažanga, pieštukas, vadovėlis, vandenilis, — šie žodžiai sudaryti Jono Jablonskio. Jo padedami kelią į kalbą susirado ir tokie šiandien mūsų vartojami paprasčiausi žodžiai: pirmadienis, antradienis, ateitis, praeitis, vienaskaita, daugiskaita, valstietis, tamsuolis, pojūtis, įtaka ir kt.

Lietuvių kalbotyros terminus kūrė ir Antanas Baranauskas. Prigijo jo pasiūlytieji: balsis, sakinys, rašyba, raidė, tarmė. Lietuviškoje matematikos terminijoje taip pat įsigalėjo jo sugalvotų terminų.

Kalbininkas Jonas Juška (1815—1886) savo gramatikose bene pirmasis pavartojo terminus: įvardis, šaknis, galūnė, skiemuo, skaitvardis.

ANTROJI KALBA — UOŠVEI

Kiekviena Australijos aborigenų gentis turi savo kalbą. Tačiau neseniai mokslininkai nustebo atradę, kad djerių gentis turi dvi kalbas — viena įprastinę, o antrą ypatingą, kuria žentai kalbasi tik su uošvėmis. Djerių niekuomet nekalba apie uošvę kaip realų asmenį, o visados tik neaiškiai, labai miglotai, kad pašnekovas negalėtų suprasti, apie ką kalbama.

Su lietuviais pasaulyje

POETO B. BRAZDŽIONIO FILMAS

JAV LB Vakarų apygardos iniciatyva yra pagamintas poetui Bernardui Brazdžioniui skirtas filmas. Tas filmas bus rodomas įvairiose lietuvių kolonijose.

ROMAS VIESULAS TARPTAUTINĖSE PARODOSE

Dail. Romas Viesulas dalyvauja Tarptautinėje grafikos bienalėje Jugoslavijoje. Šioje parodoje, kuri yra surengta Modernaus meno muziejuje, Ljubljanoje, dalyvauja dailininkai daugiau kaip iš šešiasdešimt pasaulio valstybių.

Dailininkas taip pat dalyvauja ekslibrių parodose Liubline (Lenkijoje) Moenchengladbache (Vokietijoje) ir Kazinlike (Bulgarijoje).

VLADO ŠLAITO POEZIJOS NAUJA KNYGA

Kaip praneša V. Kazakevičius (Kultūros barai Nr. 10, Vilnius, 1981 m.) „Vagos" leidykla, Vilniuje, ruošiasi išleisti Vlado Šlaitos eilėraščių rinktinę „Be gimto medžio".

Rinktinė būsanti sudaryta iš devynių Vlado Šlaito poezijos rinkinių, išleistų uzsienyje.

Patiekęs trumpą Vl. Šlaito biografiją ir dešimtį jo eilėraščių, V. Kazakevičius sako, kad poetas dirbęs „pastarąjį dešimtmetį — spaustuvėje, iš kurios dabar atleistas dėl silpstančių akių, liko bedarbiu. Visą laiką svetur gyvenęs gana skurdžiai, poetas atsidūrė ypač sunkioje padėtyje".

Redakcijos pastaba: Vladas Šlaitas gyvena Lietuvių Namuose, Londone, ir kol galėjo dirbo „Nidos" spaustuvėje, kuri spausdina „Europos Lietuvį", pagal sovietų enciklopediją, „antitarybinį laikraštį". Vladas Šlaitas būtų buvęs tikrai sunkioje padėtyje, ypač jeigu gyvendamas, tarybinėje Lietuvoje, — bandytų nusiųsti savo kūrybą spausdinti Anglijoje. Matydami jį beveik kasdien, nepastebėjome, kad jis gyventų skurdžiai, Atvirkščiai, palyginamai su pensininkais Lietuvoje (žiūr. 3 psl.), sakytume, kad jis gyvena pasiturinčiai.

Atsiųsta paminėti

Aidai, Nr. 4, 1981 m. Kultūros žurnalas. Leidžia Tėvai Pranciškonai, Brooklyn, JAV.

Pasaulio lietuvis, Nr. 10, 1981 m. spalis. PLB leidžiamas mėnesinis žurnalas. Šiame numeryje 48 psl., daug iliustracijų. Chicago, JAV.

Vokietijos L.B. Valdybos informacijos Nr. 5-6, 1981 m. rugsėjo 30 d. Žinių biuletenis — 30 psl.

Elta, Information bulletin, No. 9, September, 1981. Leidžia Tautos Fondas, Vašingtonas, JAV.

Saltinis, Nr. 5, 1981 m. Tikybinės ir tautinės minties žurnalas. Leidžia Marijonai ir šv. Kazimiero S-ga, Nottingham.

Saleziečių kalendorius 1982 metams Spalvuotai iliustruotas šventųjų paveikslais kas mėnesį nulėšiamas kalendorius. Išleido Lituani Don Bosco, via Colonna 2, 00044 FRASCATI (Roma), Italy.

Evangelijos šviesa, 1981 m. ruduo, Trimėnesinis krikščioniškos minties leidinys. Red. K. Burbulis, Chicago, JAV .

Baltic News Nr. 3, 1981 m. rugsėjis. Biuletenis anglų kalba. Leidžia Estų, Latvių ir Lietuvių d-ja HELLP Tasmanijoje, Australija.

Die Raute Nr. 4, 1981 m. spalis-gruodis. Lietuvos vokiečių kultūros ir žinių laikraštis vokiečių kalba. Hannover, Vak. Vokietija.

Ateitis Nr. 7, 1981 m. Ateitininkų Federacijos leidžiamas katalikiškos - lietuviškos orientacijos mėnesinis žurnalas Chicago, JAV.

BALANDŽIAI — PAŠTININKAI

Kalnuotoje Indijos Orisos valstijoje sėkmingai veikia balandžių pašto tarnyba. Vietiniai pareigūnai tvirtina, kad sparnuotiems paštininkams galima patikėti ne tik laiškus, bet ir svarbius vyriausybinius pranešimus. Jie viską pristato laiku.

Galvai ir plaučiams

GALVOSŪKIS NR. 36

Pusė yra trečdalis to. Kas tai yra?

Atsakymas Nr. 35

23 m.

Pora nesąmonių

Ekspertai tvirtai įsitikinę, kad jeigu jūsų tėvai neturėjo vaikų, tai ir jūs neturėsite.

•••

Jeigu norite nesirgti, arba, kaip anglai sako, nepagauti šalčio, tai niekad negerkite iš drėgnų stiklinių.

Šiaurės Aliaskos pakraščiuose pastatė švyturį.

Kai vieną dieną užėjo rūkas, švyturys ėmė šviesti ir garsiai skambinti.

Tada viena eskimas patenkintas ir sako:

— Ar aš nesakiau, kad neveiks! Ir šviečia, ir triukšmą kelia, o rūkas vis tiek nepraeina.

VYTAUTO GARBEI

550 metų nuo Vytauto Didžiojo mirties

„Vytaute Didysis, gyvas būsi, kol gyvas bus bent vienas lietuvis."
(Žodžiai ant Vytautos paminklo Perlojoj).

Laiminga lietuvių tauta, turėdama turtingą ir garbingą savo praeitį, galėdama laikas nuo laiko paminėti įžymiuosius įvykius, jubiliejus. Per kelerius metus turėjome ir dar turėsime progos atitinkamai prisiminti nemaža tokių istorinių momentų, padariusių milžiniškos įtakos visam mūsų tautos politiniam, kultūriniam ir religiniam gyvenimui. Tai Vilniaus Universiteto 400 metų jubiliejus, 550 metų nuo Vytauto Didžiojo mirties, artinasi šv. Kazimiero, Lietuvos Globėjo, 500-sios mirties metinės, ne už kalnų 600 metų sukaktis nuo krikščionybės įvedimo Lietuvoje.

Tiktai gaila, kad tie minėjimai neišreiškia pilnai savo esmės, neįgauna visuotinai nupelnyto masto ir neapima visos mūsų tautos. Taip įvyko su Vilniaus Universiteto 400 m. sukaktim, o dar blogiau su Vytauto jubiliejum. Jeigu Universiteto jubiliejus buvo atšvęstas bent valdiškai, tai apie Vytautą oficialiai nebuvo pasakyta nei žodžio. Nežinia, ar tai todėl, kad Vytautas kai kam atrodė per menka istorinė figūra, ar kad jis — Lietuvių tautos karžygis, Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės gynėjas?

Tad kodėl gi taip plačiai buvo minimas Kulikovo būšio 600-osios metinės? Ar Maskvos kunigaikštis Dimitrijus, Jogailos brolis Andrius bei kiti Algirdaičiai žymesnės istorinės asmenybės? Ar Kulikovo mūšis, laikinai sustabdęs Aukso Ordos antpuolius ir pasitarnavęs, galima sakyti, tik Rusios interesams, turėjo didesnę svarbą negu Lietuvos didžiųjų kunigaikščių, ypač Vytauto, veikla, nulėmusi tiek Rytų, tiek Vakarų tautų ateitį ir likimą? Nereikia būti ypatingai politiškai ar istoriškai apsišvietusiam, kad nesuprastum, jog tuometinė Lietuva buvo pats didžiausias ir tvirčiausias barjeras, sulaikęs kraujo ir didelių aukų kaina totorių - mongolų antplūdžius į Vakarus, kryžiuočių riterių vokišką ekspansiją į Rytus.

Protingos ir objektyvios tautos dar ir šiandien jaučia dėkingumą Lietuvai. O kur dėkingumas istorinei Lietuvai tų, kurie patys taip plačiai kiekviena proga pasisako už istoriškai kultūrinį mūsų tautos charakterį? Kažin, ar tuo nenorim visus įtikinti, kad tiek mūsų tautos istorija, tiek jos kultūra prasidėjusi nuo „istorinių" 1940 metų ar Mickevičiaus-Kapsuko veiklos pradžios? Jeigu taip, tai savaime aiškus kai kieno nusistatymas Vytauto jubiliejaus atžvilgiu.

Visa Lietuva laukė šiemet 550-jų Vytauto mirties metinių. Žinoma, niekas nesitikėjo tokių grandozinių iškilmių, kokios Lietuvoje įvyko 1930 metais. Tačiau kažko kia pagarba Vytauto asmeniui, atitinkamas įvertinimas bei dėkingumas jo žymiems istoriškai - kultūriniams - religiniams nuopelnams turėjo būti padarytas. Tam ir ruošėsi lietuviškoji visuomenė.

Š.m. spalio 25 d. Trakuose, Vytauto tėviškėje, buvo numatyta surengti kuklų minėjimą. Jau nuo ankstyvo ryto visais keliais ir vieškeliais įvairiausiomis transporto priemonėmis Trakų link traukė būriai žmonių, o ypač jaunimo. Deja, pasirodo, kad, visais metų laikais turistų taip mėgiamus ir lankomus Trakus tą dieną pasiekti buvo ypatingai sunku. Visuose keliuose ir visose kryžkelėse aplink Trakus stovėjo milicijos ir tarnybos autoinspekcijos patruliai, kurie tikrino daugelį automašinų ir, „esant kai kuriems neaiškumams", neleisdavo toliau važiuoti. Taip pat nepraleido net ekskursinių autobusų, tvirtindami, kad uždaryti keliai, kad Trakuose nieko įdomesnio dabar nesą, tegu ekskursantai geriau važiuoja į Vilnių, kur galima naudingiau praleisti laiką. O Lentvaryje net 45-ioms minutėms uždarė geležinkelio pervažą. Vietiniai gyventojai kito tokio atvejo neprisimena. Šilumvežis tuos pačius vagonus bei sisternas pervežinėjo iš vienos pusės į kitą, vis palūkuruodamas, vis pastoviniuodamas, o mašinų kolonos augo, ilgėjo... Nepadėjo net sutartiniai įpykusių vairuotojų signalai. Šūkiai „Branginkime kiekvieną penkmečio minutę", „Transporto prastovėjimams—griežtą ne!" čia nebeturėjo tos magiškos galios ir jėgos, prieš kurią dreba visi įmonių ir gamyklų vadovai. Kažkam, matyt, rūpėjo, kad žmonės nespėtų dalyvauti 12 val. Trakų bažnyčioje Vytauto intencija aukojamose šv. Mišiose.

Dar vienas siurpryzas laukė pačiose Trakų prieigose: milicijos, saugumo ir draugovininkų būriai neleido įvažiuoti į miestą nei vienam automobiliui, išskyrus, žinoma, pačių „tvarkdarių" mašinas. Nesuprantama tik, ar valdžios pareigūnai taip darė iš didelės meilės Trakams, pavydėdami jų grožio kitiems, ar iš nežabotos neapykantos patriotiškai nusiteikusiems žmonėms, mylintiems savo kraštą ir iš praeities besisemiantiems stiprybės savo dvasiai ir kūnui?

Apie porą kilometrų iki bažnyčios visi turėjo eiti pėsti: ir jaunimas, ir senimas, ir net kunigai. Tačiau bažnyčia vis tik buvo sausakimša. Šeši kunigai aukojo koncelebracines šv. Mišias. Susikaupimas ir rimtis šventė visų dalyvių akyse. (Tiesa, buvo ir neapykantos žvilgsnių). Nuostabios giesmės, nuoširdūs, meile ir pagarba Vytautui persunkti pamokslininko žodžiai ne vienam išspaudė ašaras, kurių nesigėdijo nei pražilęs vyras, nei modernus jaunuolis. Ypač visus sujaudino pamokslininko kvietimas:

— Nueisim visi į pilį, nusilenksim proseneliu vėlėms, pabučiuosim tą šventą Vytauto tėviškės žemę, kurios kiekviena pėda aplaistyta mūsų bočių — laisvės gynėjų krauju!

Po pamaldų tūkstantinė minia nužygiavo Trakų gatvėmis pilies link.

Valdžios pareigūnai buvo ištikimi savo užmačioms. Šaligatviuose ir kai kurių įstaigų languose daugybė fotoaparatų ir filmavimo kamerų,, net ir su teleobjektyvais, nukrypo į einančius žmones. Štai, kur tuščiai sunaudojama tūkstančiai metrų foto ar kino juostos, o foto mėgėjai dejuoja, kad parduotuvėse foto juostos, popierius ir kiti reikmenys yra didžiausias deficitas. Keletas valdiškų automobilių, o ypač įsimintina viena su juodom užuolaidėlėm ir pro jų plyšius blyksinčiais foto objektyvais, lydėjo visą eiseną ligi pat pilies tilto.

O čia visų laukė pats didžiausias šios dienos siurprizas: tiltas nuo pakraščio tyčia išlaužtas, o milicijos bei saugumo dar buotojų būrys stengėsi visus įtikinti, kad įėjimas į pilį kaip tik dėl šios priežasties ir uždarytas. Tai kodėl tada neužkabinti lentelės su užrašu: „Pilis uždaryta. Remontas!' Kodėl tiek pareigūnų gaišo šitokį brangų valdišką laiką? Kodėl ežere plaukiojo milicijos kateriai?

Didžiulė minia žmonių sustojo ant ežero kranto. Susikaupę žvelgė į didingos pilies bokštus ir savaime išsiveržė iš visų krūtinių sutartinė daina: „Lietuva brangi", „Oi, neverk, motušėle", „Kur bėga Šešupė" ir kt. Daug buvo dainuota, deklamuota, išlieta širdgėla dėl sutrukdytos šventės. Po to, sugiedojus Lietuvos himną ir „Marija, Marija", pamažu visi išsiskirstė.

Rytojaus dieną, t.y. sekmadienį, spalio 26 d. daugybė žmonių iš visų Lietuvos kampelių susirinko Vilniaus šv. Mikalojaus bažnyčioje, kur šv. Mišios buvo aukojamos už tai, kad mūsų tautoje atsirastų dar ne vienas, panašus į Vytautą, didvyris.

Prie bažnyčios iki pat sumos išstovėjo ta pati, Trakuose matyta, automašina juodomis užuolaidėlėmis ir tais pačiais blyksinčiais objektyvais.

Nepasisekus patekti į Trakų pilį, žmonės tikėjosi aplankyti Gedimino kalną, nuo kurio, lyg iš praeities laikų, galėtų pažvelgti į senąjį Vilnių. Deja. Ir čia laukė netikėtumai: kelias į Gedimino kalną buvo užverstas krūvomis žvyro, o kad „neišmanėliai" nesugalvotų vis vien brautis į kalną, visur aplinkui stovėjo milicijos pareigūnai ir nieko nepraleido ir neišleido. Net kai kurie pilies darbuotojai, lyg įkaitai, išbuvo per visą naktį kalne, negalėdami sugrįžti namo.

O mašina juodomis užuolaidėlėmis, stovėdama prie katedros kampo, ir toliau fik savo kiekvieną žmonių žingsnį. Net nedidelį būrelį jaunimo, apsilankiusį Etnografiniame muziejuje, lydėjo saugumo agentai.

Tai šitaip su valdžios pareigūnų „pagalba" tapai pagerbtas Didysis Lietuvos Vade, šitaip įamžintas Tavo, Vytaute atminimas!

Kad **Tu buvai ir tebesi didis,** parodo vienos galingiausių pasaulių valstybės valdovų baimė Tavosios milžino jėgos, Tavosios krikščioniškos dvasios, Tavo amžinai atminimo lietuvių tautoje!

(Aušra Nr. 25, 1980 m.) **V. Ainis**

LIETUVOJE

IŠLINDO YLA IŠ MAIŠO...

Kai Pasvalio rajono Jurgėnų, Pušaloto ir „Ryto" kolūkių vadovų paklausdavo, kodėl jų vadovaujamuose ūkiuose mažas pieno prekingumas, jie tarsi susitarę aiškindavo:

Reikia pieno ir veršeliams ir paršeliams.

Žinoma, reikia. Tiktai kiek? Tuo ir pasidomėjo LKP RK partinė komisija, valstybinės žemės ūkio produktų supirkimo ir kokybės inspekcija drauge su rajono liaudies kontrolės komitetu. Tada ir išlindo yla iš maišo. Paaiškėjo, kad Jurgėnų kolūkyje vidutiniškai per aštuonis mėnesius sugirdyta po 495 kg gero pieno, t.y. beveik 200 kg daugiau negu numato zootechninės normos. Iš viso Jurgėnuose pereikvota beveik 11 tonų gero pieno. Čia geras pienas nurašomas net 5 mėnesių bekonams, vyresniems negu 6 mėnesių veršiams. O jeigu patikėtume Pušaloto kolūkio apyskaita, tai čia pieną geria net ir pieningos karvės... (V.L.)

MANDAGUMO ABĖCĖLĖ

Valstiečių laikraštis rašo:

— Apie juos labai daug kalbama, rašoma, diskutuojama. Tačiau dūmelis kaip rūko, taip ir rūksta iš daugelio būrelių, dirbtuvių, kabinetų. Kas dar nedūsta nuo kosulio ar nesuklupo nuo širdies smūgio, traukia cigaretę ir su ironija klauso gydytojų žodžių.

Bet šį kartą — ne apie užkietėjusių rūkorių sveikatą, o apie mandagumą. Mat dūmą traukia vienas, o kvėpuoja tuo dūmu dešimtys žmonių. Kenčia ir dažniausiai mandagiai tyli, nepriekaištauja rūkantiems.

Taigi apie mandagumą.

Patalpoje, kur yra nerūkančių, ypač vaikų, — nerūkoma!

Darbe, kur yra bent vienas cigaretės priešininkas, negali su juo nesiskaityti.

Cigaretė prie stalo leistina tik visiems baigus valgyti ir kai tam neprieštarauja šeimininkė.

Valgykloje (jei ten nėra užrašo „Nerūkyti"), kur sėdi ne viena draugija, o vra ir pašalinių žmonių, nepradedama rūkyti, kol kiti nepavalgė.

Lauke galima rūkyti tik nuošaliose vietose, pavyzdžiui, ant suoliuko skvero pakraštyje.

Netinka rūkyti pasivaikščiojimo metu, ypač kai šalia moteris. Su cigarete burnoje negražu kalbėti, sveikintis.

Į svetimą butą ar darbo kabinetą nekultūringa įeiti su cigarete dantyse, o atėjus į svečius — išsiimti iš kišenės cigaretes ir pasidėti prieš save ant stalo.

Reikia visada galvoti, kad tai kas rūkančiam malonu, nerūkančiam gali būti už gaulu, nepakenčiama.

DUONOS KVAPAS

Gyvenu netoli duonos kepyklos, rytą ir vakarą, į darbą einant ir pareinant, gerte geriu tą šviežios duonos kvapą. Prisimenu savo senelių posakį — nieko nėra skaniau kaip šviežia šilta duona su sviestu. Tik seilę nuryji ir eini žiūrėti į maisto produktų parduotuvę, esančią už penkiasdešimt metrų nuo duonos kepyklos: gal bus atvežę šiltos, šviežios duonelės. Bet kur tau. Visada duonos kepalėliai šalti, kieti, gal prieš 2 ar 3 dienas kepti... Ir kodėl tyčia duonelė yra pasendinama ir pasenusi vežama į parduotuvę?

Z. Šeškauskis (V.L.)

ŪKIŲ KELIAMS GERINTI

„Valstiečių laikraščio" 64 nr. buvo išspausdintas straipsnis „Koks kelias, toks šeimininkas". Atsakydamas į autorių kritiką ir pasiūlymus, žemės ūkio ministro pavaduotojas S. Vasiliauskas pripažino, kad be gerų kelių iš tiesų neįmanoma sėkmingai išspręsti daugelio kaimo ekonominių, socalinių ir buitinių problemų. Norint įrengti šių dienų reikalavimus atitinkantį kelių tinklą, reikia rekonstruoti apie 43 proc. vidūkinių kelių ir nutiesti 13 tūkst. km naujų.

DAIL. G. BAGDONAVIUI — 80 M.

Šiauliuose, pažymint dailininko Gerardo Bagdonavičiaus 80-ties metų sukaktį, buvo surengtos trys jo kūrybos parodos. Parodų rūmuose buvo eksponuota jo tapyba ir grafika, sukurta per 60 metų. Viešoje bibliotekoje lankytojai galėjo pamatyti šiauliečio dailininko sukurtus ekslibrisus, o Fotografijos muziejuje — Bagdonavičiaus nuotraukos.

Prieš karą G. Bagdonavičius ilgą laiką dėstė paišybą Šiaulių mokytojų seminarijoje ir kartu su kitais lietuvių dailininkais klojo pamatus jaunam tautiniam menui. Dirbo jis ir scenografijoje, pramoninėje grafikoje ir taikomoje dailėje. Daug nuveikė knygų grafikoje ir meninėje fotografikoje.

G. Bagdonavičius yra sukūręs apie 5000 įvairių darbų, dalyvavo gausybėje meno parodų.

KRENTA GYVULIAI

Valst. laikraštis rašo:

— Įvairių rezervų yra mėsos gamybai didinti. Vienas iš daugelio — siekimas mažinti gyvulių kritimą. Deja, tuo per mažai rūpinosi Rokiškio rajono „Naujosios sodybos" ir Duokiškio kolūkių vadovai ir specialistai. Rajono liaudies kontrolės komitetas apsvarstė, kaip minimuose ūkiuose jie rūpinasi gyvulių priežiūra, kaip laikosi gyvulininkystės produkcijos realizavimo tvarkos. Pasirodo, jog ji čia ne per geriausia. „Naujosios sodybos" kolūkis pernai paskerdė 39 galvijus, kurių vidutinis svoris siekė vos po 39 kilogramus. Reikalai šioje srityje negerėja. Tenka pripjauti nemažai galvijų ir paršelių. Priežastis aiški — prasta priežiūra. Antai Šlapelių fermoje šlapia ir šalta, veršeliai girdomi tik 2—3 kartus per parą.

Ir ne vien tai blogai. Ūkyje skerdiena parduodama pažeidžiant nustatytą tvarką.

Panašūs trūkumai posėdžio metu buvo nurodyti ir Duokiškio kolūkio vadovams. Duokiškyje be pateisinamų dokumentų nurašyta net 300 kg skerdienos. Fermų vedėjai patys sveria gyvulius ir patys ima pinigus iš piliečių už parduodamą mėsą.

INVALIDUMO PENSIJOS

Valstiečių laikraštis (1981.XI.10 rašo:

— A. Kinderis iš Tauragės rajono prašo paaiškinti:

Dirbu Tauragės bandomajame miško pramonės ūkyje. Esu trečios grupės invalidas ir gaunu 30 rublių 57 kapeikas pensijos per mėnesį. Ji apskaičiuota iš vidutinio mėnesinio uždarbio 165 rublių 70 kapeikų per mėnesį. Skaičiau, kad nuo šių metų lapkričio 1 dienos bus padidintos visų rūšių valstybinės minimalios invalidumo pensijos. Noriu su sužinoti, ar man bus padidinta pensija?

— Sprendžiant iš pateiktų duomenų trečios grupės invalidumo pensija jums nuo 1981 metų lapkričio 1 dienos nebus padidinta, nes pensija apskaičiuota iš uždarbio ir yra didesnė negu buvusi ir naujai nustatyta minimali.

PERSPEKTYVOS NR. 20 **Marius Baskas**

Trečias kurio „nėra"

(tęsinys)

III

DRAUGAS: Bet apie tai galbūt vėliau. Dabar trumpai žvilgterkime, kaip nepriklausomybės idėja atgimė. Iš tiesų ji ir nebuvo kada nors mirusi. Kartą mestas šūkis nedingsta be pėdsako, vien laukia tinkamesnių, realesnių jam įgyvendinti sąlygų. O būtent tokios aplinkybės ir susidarė pirmojo pasaulinio karo metais. Pirmieji tą idėją dabar atgaivino socialdemokratai (S. Kairys ir kiti). Buržuazinės ir klerikalinės srovės taip pat stojo už ją. Tiesa, „buržuazija (karo pradžioje)", — kaip rašo V. Kapsukas, — daugiausia, ko ji troško, — tai autonomijos" (Raštai, t. 6, p. 421). „Bet, vokiečiams okupavus, buržuazija, nesitikėdama su jais konkuruoti (ekonomiškai ir kultūriškai. - Aut.), ėmė skelbti „nepriklausomybės idėją" (Ten pat, p. 422). Antra vertus, buvo tikimasi (S. Kairys ir kiti socialdemokratai), „kad rusai neįveiksią vokiečių ir neišvysią jų iš Lietuvos. Na, o vokiečiai būsią taip nusilpninti karo, kad... gal ir pilną nepriklausomybę būsią galima įgyti" (Ten pat, p. 427). Tokiais samprotavimais vadovaujantis, 1916 m. vasrą „Pavergtųjų tautų kongrese" Lozanojebuvo pateikta deklaracija dėl Lietuvos nepriklausomybės. Tai buvo provokiškoji kryptis, kurią kažkada nurodė M. Valančius. Bet ji dabar turėjo ir platesnę, visuotiną reikšmę. Nepriklausomybės šūkis tapo dienos realybe. Kad taip buvo iš tikrųjų, rodo ir tas faktas, kad šį lozungą netrukus parėmė ir į Rusiją pasitraukę lietuviai. Tai įvyko 1917 m. kovo 6 dieną „mažajame seime" (Petrograde), kuriame dalyvavo ir socialdemokratai. Pirmoje rezoliucijoje sakoma:

„1). Pripažindami, kad nepriklausomybės idėja buvo ir tebėra vedamoji idėja viso gyvenimo ir visų darbų lietuvių tautos — visų lietuvių visuomenės klasių:

2). matydami, kad Didžioji Lietuva, vokiečių apimta, sutartinai ir aiškiai iškėlė nepriklausomybės obalsį ir kad Amerikos lietuvių kolonijos didi dalis jau oficialiai nepriklausomybės pareikalavo;

3). manydami, kad šiapus — Rusijoje nepriklausomybės idėja negalėjo būti iškelta tik dėl politinių sąlygų, varžančių mūsų visuomenės laisvą apsisprendimą, — randame reikalinga, kad mūsų atstovai, visi keturi drauge, pasakytų Dūmoj deklaratyvėj formoj, urbi et orbi: „lietuvių tauta sutartina nuomone visų lietuvių visuomenės klasių reikalauja sau teisės spręsti savo likimą" (V. Kapsukas, t. 9, p. 272-273).

Dar tvirčiau pasisakyta 1917 m. birželio 1-4 d. Petrograde įvykusiame lietuvių suvažiavime. Čia dešiniosios partijos paskelbė: „Visa etnografinė Lietuva privalo tapti nepriklausoma valstybe, nuolatiniai neutrali..." Suvažiavime dalyvavusieji centro ir kairiųjų atstovai (be komunistų) priėmė nuosaikinę rezoliuciją. Tačiau ilgainiui ir pastarieji vis ryžtingiau kėlė Lietuvos nepriklausomybės reikalavimą. Pagaliau 1917 m. lapkričio 16-19 d. Voroneže įvykęs lietuvių partijų atstovų suvažiavimas vienbalsiai „pasisakė už visišką Lietuvos nepriklausomybę..." (V. Kapsukas Raštai, t. 9, p. 457). Truputi anksčiau, rugsėjo 18-22 d., Vilniuje įvykusi Lietuvių konferencija pareikalavo Lietuvos nepriklausomybės, o spalio 18-20 d. Antroji viso pasaulio lietuvių konferencija Stokholme ryžtingai parėmė vilniečių, t. y. visos Lietuvos, pareikštą siekimą. Tokie buvo pirmieji žingsniai keliu, kuris atvedė į 1918 metų vasario 16-osios nepriklausomybės aktą ir pagaliau į nepriklausomos Lietuvos valstybės susikūrimą. Jie darėsi kaskart tvirtesni ne vien dėl to, kad, anot V. Kapsuko, buržuazija, išgąsdinta Spalio įvykių, siekė „nepriklausomybės nuo revoliucijos". Juos skatino ir bendra tarptautinė padėtis, vis labiau aškėjanti Vokietijos pralaimėjimo perspektyva, JAV įsijungimas į karą 1917 m. balandžio mėnesį Antantės valstybių pusėje ir ypač karštas lietuvių liaudies laisvės siekimas.

FILOSOFAS: Deja, S.Kairio ir kitų iškeltąjį nepriklausomybės šūkį bolševikinės krypties lietuvių socialdemokratai paskelbė „reakciniu buržuazijos obalsiu" (V. Kapsukas, Raštai, t. 9, p. 257). V. Kapsukas tiesiog rašė, kad „nepriklausomos Lietuvos obalsis tegali būti lietuvių buržuazijos obalsis, o ne darbininkų klasės" (Ten pat, t. 6, p. 420). Kodėl? Dar 1916 m. tas pats V. Kapsukas tikino, kad „mažiukės Lietuvos nepriklausomybė nieko gero negalėtų atnešti darbininkų klasei, ji taip pat yra neįvykdoma, nes jai įvykdyti reiktų pergalėti Vokietiją, o gal kartu ir Rusiją" (Ten pat, p. 394). Taip V. Kapsukas, priešingai kitoms srovėms, žengusioms nepriklausomybės įgyvendinimo linkme, evoliucionavo faktiškai visiško nepriklausomybės neigimo kryptimi. Šią savo idėjinę evoliuciją pats jis taip apibūdino: „...(iki 1905 metų pradžios aš buvau nepriklausomybės šalininkas). Tik 1906 metų gale pradėjau išsižadėti savo federalistinių pozicijų, ir galų gale jos visiškai išnyko. Tačiau tai nereiškia, kad jau tuomet, virtęs autonomistu, aš pasidariau ir bolševiku. Nieko panašaus: autonomistai žengė žingsnį pirmyn prie tarptautinės revoliucinės socialdemokratijos, bet tai dar anaiptol nebuvo bolševikai" (Ten pat, t. 4, p. 77). Galutinai V. Kapsukas perėjo į bolševikų pozicijas tiktai 1916-1917 metais. Jis ir, vėliau (1922 m.) skelbė, kad nepriklausomybės reikalavimas turėjęs „kontrrevoliucinį pobūdį; ...skaldė kovojančio proletariato ir revoliucinių karių jegas" (t. 9, p. 457). Ir ši pažiūra buvo ne jo vieno — turėjo tarptautinį pobūdį. 1918 m. spalio 19 24 d. Maskvoje įvykusi okupuotų kraštų komunistinių organizacijų konferencija „atmetė nacijų apsisprendimo teisės lozungą, iš esmės pasisakė prieš savarankiškų tarybinių nacionalinių respublikų sukūrimą ir orientavo komunistus į tai, kad reikia sukurti „Tarptautinę proletarinės Europos respublika su Tarybų valdžia Ukrainoje, Lenkijoje, Lietuvoje Baltarusijoje, Latvijoje, Estijoje, Suomijoje. Konferencijoje buvo iškeltas lozungas: „Tegyvoja susijungimas su RTFSR!" (Lietuvos komunistų partijos istorijos apybraiža. T. 1. V., 1971, p. 379).

(Bus daugiau)

Skaitytojų laiškai

POETŲ VARGAI...

Visi laikraščiai skundžiasi, kad lietuviai tolsta nuo spaudos ir nieko nerašo. Aš skaitau apie 12 liet. laikraščių ir visiems kaiką parašau. Deja, net atsakymo negaunu, o rodos, mano raštai neblogi...

Gal negaunate laiškų su kūryba? — Dabar vėl pridedu septynis eilėraščius...

Ignas Šmigelskis (Vak. Vokietija)

Red. atsakymas: Dėkojame už prisiųstą kūrybą bei Kleopatros ir Antonijaus kritiką. Kaip ir kitų laikraščių redaktoriai, linkime, kad muza Tamstos neapleistų.

UKMERGĖ PRIE ŠVENTOSIOS

Štai ir vėl Ukmergė XIX a. pabaigoje — XX a. pradžioje, važiuojant į Pivoniją, Pašylę ir Vilnių. Pervažiavus tiltą krisdavo į akis šis tirštai bakūžėmis apgyvendintas Šventosios upės krantas.

Geriausiai tą vietą gali prisiminti, kun. Pacevičius ir kun. Tadarauskas, abu gerai pažinojau, vieną kaip zakristijoną, antrą — kaip studentą.

Stasys Surgautas

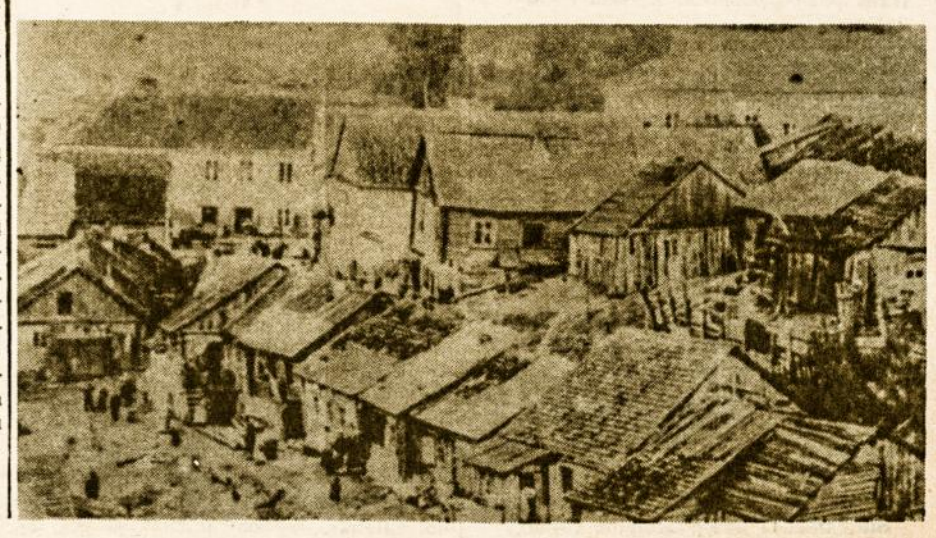

Europos LIETUVIS

LITHUANIAN WEEKLY

Printed and Published in Gt. Britain by the Lithuanian House Ltd.
2 Ladbroke Gardens, London W11 2PT.
Tel. 01-727 2470

Registered as a Newspaper at the Post Office.

Leidžia D. Britanijos Lietuvių Sąjunga ir Lietuvių Namų Akc. Bendrovė.

Prenumeratos kaina metams 15 svarų, pusei metų 8 sv. (kitų kraštų prenumeratoriai moka pagal Britanijos svaro kursą).

Vienoj skilty įdėto skelbimo kaina 5.00 sv. už colį. Didesni skelbimai atitinkamai brangiau.

Už laikraštyje kieno nors spausdinamųjų skelbimų turinį nei leidėjai, nei redakcija nesiima atsakomybės.

Redaguoja redakcinis kolektyvas.

Redakcija rankraščius taiso ir trumpina savo nuožiūra.

Nepanaudoti rankraščiai, jei iš anksto dėl to nesusitarta, negrąžinami.

Atspausdinti straipsniai išreiškia autorių, ne būtinai redakcijos ar leidėjo nuomonę.

Kronika

EUROPOS LIETUVIŲ KALENDORIUS 1981 M.

XI.28-29 — Baltiečių kalėdinis bazaras Londone, Latvių Namuose.

XII.4-6 — Lietuvių kultūros instituto suvažiavimas, Schloss Rennhof, Vokietija.

1982 M.

IV. 23-25 DBLJS Tautinių Šokių ir Liaudies Dainų Savaitgalis, Lietuvių Sodyboje, Hampshire, DB.

V.30 Britanijos Lietuvių Pavasario Sąskrydis, Lietuvių Sodyboje, Hampshire, DB.

VIII. 15-21 29-oji Europos Lietuvių Studijų Savaitė, St. Mary's College, Strawberry Hill, Twickenham, DB.

VIII. 21-23 2-asis DBLJS Lituanistinis Savaitgalis, Lietuvių Sodyboje, Hampshire, DB.

IX. 11 Britanijos Lietuvių Dienos, Bradford, DB.

TAUTINĖS PARAMOS FONDUI AUKOJO:

DBLS-gos Bradfordo skyriaus nariai aukojo per J. Adomonį (įskaitant A. Galbuogieną 10 sv., Terlecki 5sv., P. Matulevičių 5 sv. ir kun. Kuzmickį 5 sv.) viso 55.50.

Visiems aukojusiems nuoširdžiai dėkoja

TPF Valdyba

AUKOS SPAUDAI

K. Murauskas — 9.50 sv.

P. Vičas ir A. Širvaitis po 5.00 sv., A. Kukanauskas, J. Tamulaitis ir Pr. Baltakys — po 2.50 sv.

Ačiū.

PAJIEŠKOJIMAS

Britų Raudonasis Kryžius pajieško Vacio Pliuščiaus (Pliuščiko), gimusio 1922 m. gruodžio 25 d. Oblikiškiuose. Jo tėvo vardas Jonas, motina — Antanina.

Pajieško Jadvyga Leinartienė, gyv. Saveikių km., Šiaulių rajone.

Žinantieji apie pajieškomąjį prašomi pranešti EL redakcijai.

DBLS REIKALAI

DBLS CV POSĖDIS

DBL Sąjungos Centro Valdybos posėdis nr. 10/514, įvyko lapkričio 12 d. Dalyvavo šeši CV nariai ir Tarybos atstovas. Pirmininkavo Z. Juras.

PLB Seimas

Gautas pranešimas PLB Valdybos apie VItąjį PLB Seimą, kuris įvyks Chicagoje, 1983 m. birželio 27-30 dd. Britanijai nustatytas sekantis atstovų skaičius:

DBL Sąjungos pirmininkas, DBL Jaunimo Sąjungos pirmininkas ir penki **rinkti** atstovai. Atstovų pavardes ir adresus reikia pranešti PLB Valdybai iki 1981 m. rugsėjo 1 d. Reiškia, kad Sekančiame DBLS Metiniame Suvažiavime, be kitų rinkimų, bus taip pat renkami atstovai į PLB Seimą.

Fondai

Gautas pakvietimas iš Tautinės Paramos Fondo (TPF), kad visi CV nariai taptų Fondo rėmėjais. Su šia mintimi CV sutiko. Ankstyvesniame posėdyje buvo padarytas nutarimas, kad TPF ir Tautos Fondas turi būti traktuojami kaip lygūs, neskiriant nei vienam nei kitam pirmenybės. Skelbiant lėšų vajus, Sąjungos nariai turės teisę pasirinkti, kuriam Fondui jie aukoja.

Biblioteka

Nutarta paskirti £150 Centrinio Skyriaus Valdybai, a.a. T. Vidugirio vardo bibliotekos knygų priežiūrai. Ši biblioteka randasi Lietuvių Namuose, Londone, ir turi apie 3000 knygų. Knygas galima skolinti atėjus asmeniškai, arba paštu. Už knygų persiuntimą paštu apmoka skaitytojai. Dabartinis Vedėjas yra S. Bosikis.

CV Sekr.

Londonas

NAUJŲJŲ METŲ SUTIKIMAS

Ketvirtadienį, gruodžio 31 dieną Lietuvių Namuose ruošiamas **linksmas Naujųjų Metų sutikimas.**

Bus turtingas bufetas ir maloni muzika. Smulkmenos bus paskelbtos vėliau.

PABALTIEČIŲ MOTERŲ KALĖDINIS BAZARAS

Šis tradicinis Bazaras įvyks lapkričio 28-29 d. Latvių Namuose, 72 Queensborough Terrace, Bauswater W. 2.

Šeštadienį bus atidarytas nuo 11 val. ryto iki 8 val. vakaro. Sekmadienį nuo 3 v. iki 8 val. vakaro. Sekmadienį 5 val. vaikų valandėlė, kurioje dalyvaus ir mūsų mažieji vaikučiai, vadovaujami p. Jurienės ir p. Senkuvienės.

Veiks turtingos loterijos, kavinė. Visomis savo kalėdinėmis dovanomis galėsite apsipirkti mūsų Bazare, kur bus parduodama rankdarbiai, tautinės juostos, gintaras ir visa eilė kitų kalėdinėms dovanoms tinkančių dalykų.

Visus maloniai kviečiame atsilankyti ir paremti dainaviečių šalpos darbą.

„Dainavos" Sambūrio Valdyba

LATVIJOS NEPRIKLAUSOMYBĖS ŠVENTĖ

Latvijos pasiuntinybė ir Latvių tautinė taryba lapkričio 18 d. Londone suruošė nepriklausomybės šventės minėjimą, į kurį pakvietė netik savo tautiečius, bet ir kitų tautų atstovus. Lietuviams atstovavo V. Balickas su ponia, kun. J. Sakevičius ir keli kii lietuviai.

Susirinkusius sveikino Latvijos pasiuntinybės sekretorius E. Žilinskis ir Britų parlamento atstovas J. Pawsey (konservatorius, Rugby apyl.), pasakęs ilgesnę kalbą.

Meninėje programoje puikiai pasirodė Londono latvių mišrus choras, Leicesterio kanklių grupė ir solistai.

Minėjimas, kuriame dalyvavo keli šimtai svečių, vyko Westminsterio katedros salėje, o po to priėmimas — naujoje konferencijų salėje.

Bradfordas

KARIUOMENĖS ŠVENTĖS MINĖJIMAS

Šeštadienį lapkričio 28 d. 7 val. vak Vyties Klube, 5 Oak Willas, rengiamas Kariuomenės šventės minėjimas.

Programoje:

A. Pranskūno paskaita ir Bradfordo vyrų siksteto koncertas.

Kviečiame Bradfordo ir apylinkės lietuvius kuo skaitlingiausia dalyvauti šiame minėjime.

Klubo ir Skyriaus Valdybos

Derby

KARIUOMENĖS ŠVENTĖ

Šeštadienį, lapkričio 28 d. 6-tą val. vak. DBLS-gos Derby skyr. rengia Kariuomenės šventės minėjimą. Minėjimas įvyks ukrainiečių klubo salėje 27 Charnwood St., Derby. Paskaitą skaitys p. J. Zokas

Minėjimo meninėje dalyje bus lietuviškas kultūrinės veiklos filmai, kuriuos parodys liet. filmų grupė iš Manchesterio. Bus parodyti 3 filmai: Kanados lietuvių, Londono ir Nottinghamo vaikučių pasirodymas televizijoje, ir vietos lietuvių kultūrinis filmas. Veiks loterija, alaus baras ir gros lietuviškų plokštelių muzika.

Visus tautiečius iš arti ir toli maloniai kviečiame šį minėjimą atsilankyti ir pabuvoti savųjų tarpe.

Skyriaus Valdyba

Halifaxas

PADĖKA

Netikėtai mirus mano mylimam gyvenimo draugui a.a. V. Brazaičiui, nuoširdžiai dėkoju kun. J. Kuzmickui už gražiai pravestas laidojimo apeigas, Bradfordo Vyčio klubui, atėjusiems į bažnyčią ir palydėjusiems jo palaikus į krematoriumą, už užuojautas, gėles ir aukas.

Jūsų visų nuoširdumas teikė tvirtybės ir paguodos man tose sunkiose liūdesio dienose.

Eugenija Brazaitienė

Leigh

MIRĖ F. KIZLAUSKAS

Spalio 25 d. Leigh mieste mirė DBLS narys Feliksas Kizlauskas, būdamas vos 64 m. amžiaus.

Kilęs iš Zarasų, Feliksas augo neturtingų tėvų šeimoje. Dirbo įvairius darbus, kol sulaukė tinkamo amžiaus stoti į Lietuvos kariuomenę. Jam tarnaujant kariuomenėje, užėjo rusai. Jam teko eiti vertėjo pareigas prie rusų kariuomenės. Grįžęs iš kariuomenės, kurį laiką gyveno savo gimtinėje, Zarasuose, o vėliau įstojo į policijos tarnybą, ir kol rusai antru kartu pradėjo artintis prie Lietuvos dirbo Vilniaus krašte.

Feliksas, kaip ir dauguma kitų, pasitraukė į vakarus. Po karo kurį laiką gyveno Vokietijoje, o 1947 metais atvyko į Angliją. Pradėjo dirbti anglių kasyklose ir apsigyveno Lowtono angliakasių bendrabutyje.

Feliksas dalyvavo steigiant mūsų DBLS skyrių ir ilgą laiką ėjo kasininko pareigas. Jis buvo labai gero būdo, suprantantis ir atjaučiantis visus reikalus. Visur prisidėdavo prie darbo ir niekuomet neatsisakydavo aukoti. Buvo nuolatinis E. Lietuvio, Šaltinio ir Manchesterio biuletenio skaitytojas. Vėliau trumpą laiką buvo Leigh skyriaus sekretorium.

Gyvenant Lowtono angliakasių bendrabutyje, buvo galima pasirinkti kitokių darbų. Tuomet ir Feliksas apsigyveno Leigh mieste, nusipirko namą ir sukūrė šeimyninį gyvenimą, pasirinkdamas sau žmoną anglę. Vėliau susilaukė sūnaus.

Ilgainiui pradėjo blogėti jo sveikata. Tuomet metė kasyklų darbą ir pradėjo dirbti fabrike. Sveikatai blogėjant, keletą kartų buvo paguldytas ligoninėje, bet daktarai nepasakė tikros priežasties. Negalėdamas toliau dirbti, daugiausia prisilaikė namuose. Paskutiniu laiku nusilpo visai ir buvo vėl paguldytas Leigh miesto ligoninėje. Tuomet daktarai pasakė, kad yra nepagydoma liga — plaučių vėžys.

Išgulėjęs ligoninėje 9 paras, spalio mėn. 25 d. Feliksas amžinai užmerkė akis, o spalio 30 d. buvo Leigh miesto kapinėse su visom bažnytinėm apeigom palaidotas.

Kadangi jau dauguma yra išėję į pensiją, tai laidotuvėse dalyvavo Leigh ir visos apylinkės lietuviai, taip pat keletas anglų ir ukrainiečių. Susirinko nemažas skaičius žmonių gal ir dėlto, kad buvo graži diena. Buvo sunešta daug vainikų ir gėlių. Feliksas paliko liūdinčią žmoną Emiliją, sūnų Juozą ir du anūkus.

Mielas Feliksai, ilsėkis ramybėje!

J. Pilipavičius

Manchesteris

KARIUOMENĖS ŠVENTĖS MINĖJIMAS

L.K.V. Sgos „Ramovės" Mančesterio skyriaus Valdyba š.m. lapkričio mėn. 21 d. šeštadienį 6 val. vakare lietuvių klubo patalpose rengia

Kariuomenės šventės minėjimą

Programoje paskaita ir meninė dalis.

Tą patį vakarą, Lietuvių Filatelistų Sąjungos „Vilnius" iniciatyva, klube rengiamos Pašto ženklų ir tautodailės parodos, kurių atidarymas įvyks 5 val. p.p. Įėjimas (parodų rengimo išlaidoms padengti) — aukos.

Visi maloniai kviečiami atsilankyti į minėjimą ir kartu aplankyti ruošiamas parodas.

Rengėjai

Wolverhamptonas

KALĖDŲ VAKARONĖ SU VAIDINIMU

Kalėdų antrą dieną, šeštadienį (XII.26) 6 val. vak. DBLS-gos W-tono skyrius rengia Kalėdinį susitikimą. Programoje Vaidinimas suaugusiems ir Kalėdų senelis su dovanomis mažiesiems.

Bus suvaidinta vieno veiksmo misterija „Kas niekada nemiršta", parašyta mūsų garbingo Tautiečio Dr. J. Griniaus prieš metus mirusio Vokietijoje. Šiuom jį prisiminsime ir pagerbsime.

Vakaronės vieta „Newhampton" svetainė (Pub) Riches street, Whitmore Reans, Wolverhampton. Po programos veiks baras, bus ir užkandžių. Visus narius ir svečius maloniai kviečiame pas mus praleisti šį Kalėdų vakarą.

Įėjimas veltui.

Sk. Valdyba

Liet. Sodyba

KARIUOMENĖS MINĖJIMAS

Lapkričio 21 d., 7 val. vakare, Sodybos Skyrius rengia LIETUVOS KARIUOMENĖS ŠVENTĖS MINĖJIMĄ. Paskaitą skaitys Petras Mašalaitis. Nariai ir svečiai maloniai kviečiami kuo skaitlingiausiai dalyvauti.

Skyriaus valdyba

Lenkija

ČIURLIONIO GERBĖJAS

Vienas Lenkijos žurnalas atspausdino straipsnį apie menininką, kuris yra „įsimylėjęs Čiurlionį ir Lietuvą".

Tai grafikas Kazimieras Švainauskas, kilęs iš Vilniaus, bet dabar gyvenąs Czepieline, Lenkijoje. Jis dirba paišybos mokytoju kaimo mokykloje.

Kartu su aprašymu žurnalas atspausdino keletą K. Švainausko grafikos darbų: Čiurlionio portretą, kaimo bakužę, Perkūno namus Kaune ir Aušros Vartus Vilniuje.

Lankstus melas parankus — kartais jis sugeba įgauti tiesos formą.

PASAULYJE

— Privačių medicinos gydytojų veiklos tinklas D. Britanijoje paskelbė, kad sveikatos bendrovė „Medicover" pradžiai atidarys Londone 12 privačių gydymo kabinetų. Priklausantieji tai „Medicover" schemai, mokės 20 sv. metinį mokestį, 8 sv. už gydytojo iškvietimą į namus, 5 sv. už kiekvieną vizitą ir atskirai už vaistus. Bus garantuojamas geras ir greitas patarnavimas. Ateity planuojama tokią praktiką išplėsti visame krašte.

— Žemės drebėjimas pietų Rumunijoj sudrebino ir Bukaresto pastatus.

— Už kyšių ėmimą, Čikagoje buvo teisiama 10 policininkų. Narkotikų organizacijų vadovai davę jiems automobilius, pinigus ir kitokias dovanas.

— Amerikiečiai galutinai išbandė D. Britanijoje ICI išrastą ir nuo 1965 metų parduodamą vaistą, kuris apsaugoja širdies priepuolius turėjusius asmenis. Dabar sakoma, kad 100.000 žmonių gyvybių būtų išgelbėta, jei tas vaistas, „Inderal", Amerikoje anksčiau ir plačiau būtų pradėtas naudoti.

— Pasaulio didžiausia česnako eksportuotoja Ispanija šiais metais turėjo tokį blogą derlių, kad turės dar importuotis iš kitur.

— Praėjusią savaitę Indijos min. pirm. Gandhi lankėsi Prancūzijoje. Prancūzai tikisi, kad po jos vizito bus galutinai susitarta dėl 150 „Mirage" kovos lėktuvų pardavimo.

— Turkijos karinė valdžia atleido 100 Radijo ir Televizijos Korporacijos aukštesniųjų pareigūnų ir paskyrė juos į visiškai kitokius įstaigų darbus.

JAU LAIKAS ATNAUJINTI E. LIETUVIO PRENUMERATĄ ARBA NAUJAI LAIKRAŠTĮ UŽSISAKYTI.

LIETUVIS AUTO KLUBO VARŽYBOSE

Britų automobilių klubo varžybose (RAC Rally, kurios prasideda Chester mieste 22-tro lapkričio dalyvaus trys rusiškos Lada mašinos su 1600 cc. motorais. Viena bus vairuojama Kastyčio Girdausko. Prieš metus tose pačiose varžybose Girdauskas laimėjo antrą vietą savo klasėje (Group 2).

ANGLAI APIE JONĄ JURAŠĄ

Londono The Times (1981.XI.17), minėdamas žurnalo INDEX ON CENSORSHIP dešimtmetį, įvertino šio leidinio darbą, skelbiant tų autorių kūrybą, kuri buvo cenzūros neleista spausdinti jų pačių kraštuose. The TIMES tarp kitko sako: „Lietuvių dramaturgas Jonas Jurašas, kurio kūrinį paskelbė INDEX, kada jo karjera savame krašte buvo nutraukta, pasakė, kad žurnalas buvo „tas laivelis, kuris išgelbėjo mane iš audringos jūros".

Laikraštis nurodo visą eilę kitų autorių, kurių kūrybą buvo atspausdinęs savo 50-tyje sąsiuvinių minėtas žurnalas.

LIETUVIŠKOS PAMALDOS

Bradforde — lapkričio 22 d., 12.30 val., atsimenant mūsų Tautos kovotojus.
Bradforde — gruodžio 6 d., 12.30 val.
Nottinghame — lapkričio 22 d., 11.15 val., Liet. Židinyje.
Leicesteryje — lapkričio 22 d., 14 val., švč. Širdyje.
Nottinghame — lapkričio 29 d., 11.15 val., Liet. Žiidinyje.
Nottinghame — gruodžio 6 d., 11.15 val., Liet. Židinyje.
Ketteringe — gruodžio 6 d., 14 val., šv. Eduarde.
Nottinghame — gruodžio 13 d., 11.15 val., Liet. Židinyje.
Mančesteryje — lapkričio 29 d., 12.30 val.
Leigh — gruodžio 6 d., 5 val.
Eccles — gruodžio 13 d., 12.15 val.
Mačesteryje — Kalėdų I d., 12.30 val.

KALĖDINĖS DOVANOS GIMINĖMS LIETUVOJE

PRAKTIŠKAS IR NAUDINGAS SIUNTINYS
1 — 1981.

3 m. gerausios rūšies šilkinio aksomo suknelei, 3 m. vyriškai arba moteriškai eilutei vilnonė medžaga su įaudimu „All wool made in England", vyriški išeiginiai marškiniai arba bliuskutė, vyriškas arba arba moteriškas nertinis, „Wrangler" arba „Levi" jeans, denim arba rumbuoto velveto, medžiaga dviem puikiom suknelėm arba 2 svarai vilnonių su mohair siūlų.

Šio siuntinio kaina su muitu ir persiuntimu £160.00

Taip pat dar galima pridėti 8 svarus įvairių prekių: medžiagos galima pridėti 3 m. ir dirbtino minko kailio paltui 3 jardus.

Žemiau siūlome keletą naudingesnių dalykų:

Avikailiai, ilgi arba 3/4, vyriški arba moteriški, tikros odos viršus, dirbtino kailio pamušalu, kailio apykaklė, sveria 5 sv. £110.00
Geriausios rūšies avikailiai, tikro kailio, 3/4 5 sv. £300.00
Dirbtinio minko kailis moteriškam paltui, 3 jardai, de — lux, 6 sv. £50.00
Dirbtinio minko kailis moteriškam paltui 3 jardai Ranch, 6 sv. £43.00
Jeans, „Wrangler" arba „Levi" siuntinyje gali būti dveji; viena pora sveria 2 sv., kaina už vieną porą £20.00
Jeans, rumbuoto velveto, siuntinyje gali būti 2, kaina už porą £21.00
Vyriškas arba moteriškas megstinis, sveria 1 1/2 sv. £20.00
Vilnonės arba šilkinės skarelės. £6.00
Telescopic lietsargis sveria 0.5. £6.50
Vyriški arba moteriški odiniai pusbačiai sveria 1.5 svaro £25.00
Puiki medžiaga suknelei. £16.00
Angliška medžiaga eilutei. £30.00
Angliška medžiaga eilutei. £35.00
Angliška medžiaga eilutei. £48.00
Aksomo medžiaga eilutėm. 3 m. dvigubo pločio. £40.00
Kalkuliatorius T1 33 Texas £28.50
Kalkuliatorius TL 51 — 111 profesionalinis £50.00
Stetoskopas, Littman £31.00

Šie maisto produktai galima siųsti su rūbais:

0.5sv. arbatos — £2.00, 0.5 sv. neskafes — £3.00, 1 sv. pupelių kavos — £3.50 1 sv. šokolado — £3.50 40 cigarečių — £2.50.

Pasiunčiame pramoginės ir kitokios muzikos ilgo grojimo plokšteles.

Sudarome testamentus, adminstruojame nuosavybes, tarpininkaujame išsirūpinant žmonoms gyvenančioms Lietuvoje pensijas, persiunčiame palikimus į Lietuvą prekėmis arba valiuta.

BALTIC STORES & CO.

Z. JURAS

11 London Lane, Bromley, Kent, BR1 4HB, England.
Tel. 01-460 2592